

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
เมืองรอง กรณีศึกษา จังหวัดชัยนาท

จัดทำโดย นายมหิทธิร สूरบุญจรัส
รหัส 9822

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 98
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2566
ลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ก.พ.

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
เมืองรอง กรณีศึกษา จังหวัดชัยนาท

จัดทำโดย นายมหิทธิร สุรบญจรัส
รหัส 9822

หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 98
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2566

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

สำนักงาน ก.พ.

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตร
นักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม ของสำนักงาน ก.พ.

ลงชื่อ

(นายอารักษ์ พรหมณี)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ

(นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ

(นางสาวบรรจงจิตต์ อังศุสิงห์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง กรณีศึกษา จังหวัดชัยนาท เป็นการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ โดยการศึกษาจากปัญหาความท้าทาย การการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในเมืองรอง ซึ่งจังหวัดชัยนาทเป็นหนึ่งในเมืองรองด้านการท่องเที่ยว ของจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ที่มีลักษณะทางกายภาพ วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่ใกล้เคียงและคล้ายคลึงกัน ได้แก่จังหวัด สิงห์บุรี อ่างทอง ลพบุรี ผลการศึกษาของจังหวัดชัยนาทในครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง ในกลุ่มจังหวัด และสามารถใช้เป็นแนวทางให้กับ จังหวัดที่มีบริบทใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกัน ซึ่งผลจากการศึกษาของจังหวัดชัยนาทพบว่า ศักยภาพของจังหวัด ชัยนาท ในช่วงระหว่างสถานการณ์โควิด -19 และภายหลังสถานการณ์โควิด -19 ดังกล่าว จากการวิเคราะห์ swot analysis ประกอบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการท่องเที่ยวของจังหวัดชัยนาท มีลักษณะเด่น 3 ประเภท คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ สวนนกชัยนาท และ เขื่อนเจ้าพระยา
2. แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ วัดปากคลองมะขามเฒ่า วัดธรรมามูลวรวิหาร วัดพระบรมธาตุวรวิหาร และเมืองสรรคบุรี
3. งานประเพณีที่สำคัญ ได้แก่ งานมหกรรมหุ่นฟางนกและของดีศรีท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท งานส้มโอขาวแตงกวาและของดีศรีท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท และ งานประเพณีแข่งเรือยาวเข้าพรรษาจังหวัดชัยนาท

โดยในส่วนที่ต้องส่งเสริมและพัฒนา คือ การบริหารจัดการและการประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 เมื่อปี 2562 – 2564 เป็นผลให้การท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท ชะลอตัวลง เช่นเดียวกับสถานการณ์ของประเทศในช่วงนั้น และเมื่อสถานการณ์ได้คลี่คลายลง ประชาชนสามารถเดินทาง ไป – มา ได้อย่างสะดวกมากขึ้น ประกอบกับนโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเมืองรอง จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการยกระดับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว การสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาทเป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาเศรษฐกิจได้ดี ดังเดิมและก้าวหน้า เป็นที่นิยม มีการกล่าวถึง บอกต่อ การกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ ด้วยการส่งเสริมความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านบริหารจัดการเชิงพื้นที่ บริบทข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการประชาสัมพันธ์ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในการสร้างการรับรู้ให้เป็นที่รู้จักในกลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นระบบเพื่อนำมาซึ่งความยั่งยืน ต่อไป

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้ทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เช่น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (จังหวัด) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยว สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นต้น โดยดำเนินการตามแนวทาง ดังนี้

1. ยกระดับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง
  - 1.1 การพัฒนาชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 5 ด้าน ประกอบด้วย
    - 1) ด้านการจัดการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น
    - 2) ด้านการบริหารจัดการที่ยั่งยืน
    - 3) ด้านการมีส่วนร่วม
    - 4) ด้านการจัดกิจกรรมและกระบวนการการเรียนรู้

5) ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู เผยแพร่ และการสร้างคุณค่า

1.2 การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) มาประยุกต์ใช้ โดยการจัดการให้มีระบบฐานข้อมูลและองค์ความรู้ พร้อมทั้งข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนใช้ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ หรือการจัดกิจกรรมผ่านสื่อออนไลน์ เช่น การจัดประกวดคำขวัญ ภาพถ่าย หรือการจัดทำสื่อ ต่างๆ เป็นต้น

2. พัฒนาร่วมมือด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง

2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ บริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับพื้นที่ เพื่อสร้างระบบการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้นๆ เช่น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการนักท่องเที่ยว การบริหารจัดการด้านการเงิน ฯลฯ ให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินการ พร้อมทั้งยังเป็นพื้นฐานสำคัญในการรองรับการสนับสนุนการประสานงานจากหน่วยงานอื่นๆ เป็นต้น

2.2 จัดตั้งศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ระดับจังหวัด เพื่อส่งเสริมการสร้างความร่วมมือกับคณะกรรมการชุมชน แหล่งท่องเที่ยวต่าง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึงรับข้อร้องเรียน ปัญหาต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อลดปัญหาข้อบกพร่องและหาแนวทางในการแก้ไข ต่อไป

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง กรณีศึกษา จังหวัดชัยนาท ตามที่ผู้ศึกษาได้นำเสนอจากการศึกษาในครั้งนี้ หากได้มีการผลักดันให้มีการดำเนินการในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากจะเป็นแนวทางพื้นฐานที่สำคัญแล้ว ยังใช้สำหรับในการต่อยอดพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง ที่มีบริบทใกล้เคียงกันหรือคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน คือ จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดลพบุรี หรือจังหวัดเมืองรองอื่นอีก 51 จังหวัด ที่มีวิถีชีวิตวัฒนธรรมงานประเพณี ที่ใกล้เคียงกันหรือคล้ายคลึงกัน ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง กรณีศึกษา จังหวัดชัยนาท เป็นข้อเสนอส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำ ที่มีวิสัยทัศน์ และคุณธรรม (นบส.1) รุ่นที่ 98 ของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ประจำปี พ.ศ. 2566 รายงานฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ตามความมุ่งหมายของผู้ศึกษา ด้วยความเมตตา กรุณาของ อาจารย์อารักษ์ พรหมณี อาจารย์ที่ปรึกษาหลักของกลุ่ม IS4 ที่ท่านได้เสียสละทุ่มเทเวลาให้กับผู้ศึกษาและสมาชิกในกลุ่ม IS อย่างเต็มที่ ในการให้คำปรึกษา แนะนำ และการปรับแก้ไข ให้ข้อเสนอให้มีความน่าสนใจและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ รวมทั้ง ผู้ศึกษายังได้รับความกรุณาจากอาจารย์วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ และ อาจารย์บรรจงจิตต์ อังศุสิงห์ ที่ทั้งสองท่านได้ให้คำแนะนำและมุมมองแนวคิดในการพัฒนาข้อเสนอที่รอบด้านในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้ข้อเสนอของผู้ศึกษามีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการและประสบการณ์ต่างๆ ตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรม รวมทั้งคณะเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก นอกจากนี้ยังมีเพื่อน ๆ นบส. 1 รุ่น 98 ในกลุ่ม IS ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษา

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง จังหวัดชัยนาท และจังหวัดที่มีบริบทคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกับจังหวัดชัยนาท เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย อันเป็นการยกระดับเศรษฐกิจ สังคม ยั่งยืนต่อไป

นายมหิธร สุบุญจรัส

สิงหาคม 2566

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	1
1.1 การวิเคราะห์บริบทและทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ของกรมการท่องเที่ยว	1
1.2 ตำแหน่งรองอธิบดีที่เป็นเป้าหมาย	7
1.3 กำหนดวิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	11
2. ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ	15
2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา	15
2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย	20
2.3 ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ	35
3. แผนพัฒนาตนเอง	37
3.1 การวิเคราะห์ตนเอง	37
3.2 การวางแผนพัฒนาตนเอง	37
3.3 ผลการพัฒนาตนเอง	38
บรรณานุกรม	52
ภาคผนวก	53
ประวัติผู้เขียนรายงานการศึกษาส่วนบุคคล	63

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 สรุปสถิติการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท (ปีงบประมาณ 2556 – 2565)	15
ตารางที่ 2 แผนการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติ	32

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 วิสัยทัศน์กรมการท่องเที่ยว	3
ภาพที่ 2 ความเชื่อมโยงแผน 3 ระดับ	6

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1 โครงสร้างการบริหารกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	1
แผนภูมิที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานกรมการท่องเที่ยว	7
แผนภูมิที่ 3 คณะกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ระดับพื้นที่	31

1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

2. ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา

2.1.1 ปัญหาความท้าทาย

จังหวัดชัยนาทจัดอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน (ออยุธยา, สระบุรี, ลพบุรี, สิงห์บุรี, อ่างทอง, ชัยนาท) มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่มเกือบทั้งจังหวัด มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ โดยมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย แม่น้ำท่าจีน จึงทำให้จังหวัดชัยนาทเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก โดยเป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวที่สำคัญแห่งหนึ่งในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา และเป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพและมีชื่อเสียงในระดับประเทศ นอกจากนี้ ยังมีพืชเศรษฐกิจที่มีชื่อเสียง คือ ส้มโอขาวแตงกวา ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดและได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications : GI) อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการทำประมงน้ำจืด โดยในส่วนของทรัพยากรการท่องเที่ยว จังหวัดชัยนาทเป็นหนึ่งในเมืองรองของการท่องเที่ยวภาคกลางที่มีเอกลักษณ์ ที่มีทุนวัฒนธรรมสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและดึงดูดนักท่องเที่ยว อาทิเช่น การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศาสนา วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น และยังเป็นที่ตั้งของสวนนกชัยนาท ที่มีชื่อเสียงและได้ชื่อว่ามีกรงที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย เชื้อนเจ้าพระยาที่เป็นเชือนทน้ำแห่งแรกในประเทศไทย นอกจากนี้ในอดีตที่ผ่านมาจังหวัดชัยนาทเป็นเส้นทางเสด็จประพาสต้นของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในการเสด็จพระราชดำเนินตรวสอบลำน้ำเก่า ซึ่งถือเป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของจังหวัดชัยนาท อีกทั้งยังมีงานประเพณีและวัฒนธรรม รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นจำนวนมาก ที่คนในชุมชนมีความเข้มแข็งและความร่วมมือกันในการสืบสานกันมาเป็นเวลายาวนาน อาทิ งานมหกรรมหุ่นฟางนกและงานของดีศรีท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท งานย้อนรอยเล่าขานตำนานเมืองแพรกศรีราชา ถิ่นวีรชนขุนสรรค์ วีรบุรุษแห่งลุ่มแม่น้ำน้อยและงานประเพณีบวงสรวงดวงวิญญาณขุนสรรค์ กิจกรรมส่งเสริมการปั่นจักรยานตามเส้นทางวิถีชุมชน งานส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนเมืองสาปยา อัญมณีบุษราคัม และงานส้มโอขาวแตงกวาจังหวัดชัยนาท เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวดังกล่าวสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว และสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้ระดับหนึ่งโดยสถิติย้อนหลังตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมามีจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว แสดงได้ดังตาราง

ตารางที่ 1 สรุปสถิติการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท (ปีงบประมาณ พ.ศ.2556 – 2565)

ปีงบประมาณ	รายได้		จำนวนนักท่องเที่ยว	
	จำนวน (บาท)	การเปลี่ยนแปลง	จำนวน (คน)	การเปลี่ยนแปลง
2556	510.57		402,894	
2557	684.35	34.04	523,053	29.82
2558	964.43	40.93	709,895	35.72
2559	1,089.70	12.99	763,964	7.62
2560	1,209.32	10.98	813,727	6.51
2561	1,305.90	7.99	846,132	3.98
2562	1,335.92	2.30	856,155	1.18
2563	643.78	-51.81	428,594	-49.94
2564	461.23	-28.36	344,037	19.73
2565	878.25	90.41	700,234	103.53

แหล่งที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

จากสถิติย้อนหลังของภาคการท่องเที่ยวในเรื่องของรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว ตั้งแต่ปี 2556-2562 แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาทมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แต่สำหรับในปี 2563 – 2564 มีจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวลดลงอย่างมาก สาเหตุมาจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด 2019 (โควิด 19) และเมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิดเริ่มคลี่คลายลงในปี 2565 ประกอบกับมาตรการของภาครัฐที่ผ่อนปรนในการเดินทางอีกทั้งประชาชนมีความรู้ในการป้องกันตนเองในเรื่องของการแพร่ระบาดเชื้อไวรัส สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวจากการท่องเที่ยวเริ่มกระเตื้องขึ้นทั้งในเรื่องจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว ตั้งแต่ปี พ.ศ.2565 เป็นต้นมา และจากสถิติข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ารายได้จากการท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยวในปีที่ทำสถิติสูงสุดคือปีพ.ศ. 2562 มีรายได้จากภาคการท่องเที่ยว 1,335.992 ล้านบาท และมีจำนวนนักท่องเที่ยว 856,155 ราย ในขณะที่ปี 2565 มีรายได้จากการท่องเที่ยว 878.25 ล้านบาท มีจำนวนนักท่องเที่ยว 700,234 ราย ดังนั้นในการขับเคลื่อนงานด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดชัยนาทจึงต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว รายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว ให้เพิ่มขึ้นโดยมีเป้าหมายท้าทายคือในปี 2562 ซึ่งมีจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวสูงสุดของจังหวัดและต้องมีการขับเคลื่อนให้มีการต่อยอดให้ตัวเลขการท่องเที่ยวทางเศรษฐกิจสูงขึ้นเพื่อที่จะเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

2.1.2 สภาพ แนวโน้ม และผลกระทบของปัญหา

1) จังหวัดชัยนาทได้มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยใช้เครื่องมือ Swot Analysis ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (2566-2570) โดยวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาจังหวัด 2 ด้าน

(1) การประเมินปัจจัยภายใน : คือ การวิเคราะห์จุดแข็ง และจุดอ่อนเพื่อระบุทรัพยากรความสามารถหลัก และความได้เปรียบที่มีอยู่ของจังหวัดโดยมีการวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย กลยุทธ์ของจังหวัด โครงสร้างจังหวัด ระบบการปฏิบัติราชการ บุคลากรทรัพยากรบุคคลที่มีในจังหวัด ทักษะความรู้ ความเชี่ยวชาญ ภูมิปัญญาของจังหวัดชัยนาท รูปแบบการบริหารงาน และค่านิยมร่วม วัฒนธรรมบริบทของจังหวัดผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน สรุปได้ดังนี้

- จุดแข็ง

1) มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์เหมาะกับการเกษตรและปศุสัตว์ เช่น ข้าว เมล็ดพันธุ์ข้าว ส้มโอขาวแตงกวา พืชสมุนไพร เลี้ยงโคเนื้อ เลี้ยงแพะ ประมงน้ำจืด

2) มีหน่วยงานวิชาการด้านการเกษตรที่มีศักยภาพจำนวน 14 หน่วยงาน อาทิ ศูนย์วิจัยข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์วิจัยพืชไร่ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 7 เป็นต้น สามารถให้การสนับสนุนองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพแก่เกษตรกร ตลอดจนดำเนินการด้านการวิจัยและพัฒนาผลผลิตด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

3) มีโรงสี สามารถรองรับข้าวเปลือกได้ มากกว่า 8 ล้านตัน/ ปี

4) มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศาสนา วิถีชีวิตชุมชน ศิลปวัฒนธรรม เส้นทางเสด็จประพาสต้นของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในการเสด็จพระราชดำเนิน มีแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่ได้มาตรฐาน

5) มีระยะทางไม่ไกลจาก กทม. (195 กม.) เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวแบบไป-กลับ ภายใน 1 วัน

- จุดอ่อน

1) ต้นทุนการผลิตสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นทุนการผลิตข้าวและเกษตรกรร้อยละ 53.59 ไม่มีเอกสารสิทธิในที่ดิน นิยมปลูกพืชเชิงเดี่ยวและระบบกระจายน้ำนอกเขตชลประทานยังไม่เพียงพอ อีกทั้งยังประสบภัยแล้ง

2) จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีคุณภาพได้มาตรฐานน้อย และไม่ตรงตามความต้องการของตลาด ผลการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี 2562 ผ่านการคัดสรร 131 ผลิตภัณฑ์ โดยมีกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ตั้งแต่ปี 2557 – กรกฎาคม 2564 จำนวน 594 ราย 1,350 ผลิตภัณฑ์มีกลุ่ม A (ดาวเด่นสู่สากล) 28 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 2.07

3) ปัญหาสุขภาพและโครงสร้างประชากรที่มีผู้สูงอายุประมาณ 23.22 ของประชากรทั้งหมด

4) แหล่งท่องเที่ยวยังไม่ได้รับการพัฒนา หรือมีจุดเด่นในการดึงดูดนักท่องเที่ยว รวมถึงการประชาสัมพันธ์ยังไม่แพร่หลาย

5) การบริหารจัดการขยะมูลฝอยไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

6) ประชาชนมีรายได้อยู่ในเกณฑ์ความยากจน ในปี 2562 จำนวน 566 ครัวเรือนจากประชากรสำรวจ 89,340 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.63

(2) การประเมินปัจจัยภายนอก : คือ การวิเคราะห์โอกาส และภัยคุกคามส่งผลต่อการพัฒนาจังหวัด โดยพิจารณาสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการพัฒนา ที่เป็นโอกาสส่งเสริมการพัฒนาจังหวัด หรือภัยคุกคามที่เป็นความเสี่ยงในการฉุดรั้งการพัฒนาจังหวัด สรุปได้ดังนี้

- โอกาส

1) นโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวใน 55 เมืองรอง และจังหวัดชัยนาทเป็นหนึ่งใน 55 เมืองรอง เป็นโอกาสในการที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพได้มาตรฐานเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และสร้างรายได้ให้กับชุมชน

2) การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยและของโลก ส่งผลต่อความต้องการสินค้าและบริการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุมากขึ้น เป็นโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยว ที่พักอาศัย และการให้บริการด้านสุขภาพในรูปแบบต่างๆ สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ

3) การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อการดำรงชีวิตและการจำหน่ายสินค้าของผู้ผลิตและผู้ประกอบการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สินค้าชุมชน/ท้องถิ่น จำเป็นต้องให้ความรู้ในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาพัฒนาผลิตภัณฑ์และสร้างช่องทางการจำหน่าย

- ภัยคุกคาม

1) ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดส่งผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และนักท่องเที่ยว ทำให้ต้องดำเนินมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับประชาชนและนักท่องเที่ยว

2) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ฤดูกาล การเกิดโรคอุบัติใหม่ เช่น การแพร่ระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชที่ผิดธรรมชาติ ทำให้เกิดภัยพิบัติธรรมชาติที่รุนแรงและบ่อยครั้งขึ้น ส่งผลกระทบต่อการผลิตภาคการเกษตรและการดำรงชีวิตของประชาชน

3) มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง

จากผลการวิเคราะห์พบว่าการพัฒนาจังหวัดมีประเด็นที่สำคัญที่ต้องพิจารณา คือ การสร้างจุดเปลี่ยนใหม่ (New S Curve) ของจังหวัดคือการสร้างรูปแบบทางธุรกิจใหม่ๆ จุดขายใหม่ๆ เพื่อสร้างการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างไปจากเดิม และการสร้างความจงรักภักดีของผู้บริโภค คือการรักษาฐานของกลุ่มเป้าหมายให้มั่นคงต่อเนื่อง ซึ่งโดยธรรมชาติของสังคมการเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องยากในการรักษาฐานผู้บริโภค ในขณะที่รูปแบบและวิถีชีวิตของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป แนวทางที่มีความเป็นไปได้และมีโอกาสที่จะสร้างการแข่งขันของจังหวัดชั้นนำคือการปรับกลยุทธ์ โดยนำนวัตกรรมมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาจังหวัด จากฐานและทุนทางวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ เอกลักษณ์ หรืออัตลักษณ์ของจังหวัด

2) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้มีการวิเคราะห์ Swot Analysis และ Tows Matrix การท่องเที่ยวของจังหวัดชัยนาท ดังนี้

(1) การประเมินปัจจัยภายใน

- จุดแข็ง

1. มีโบราณสถาน/วัด ที่มีชื่อเสียงและมีเกจิอาจารย์ชื่อดัง เช่น หลวงปู่ศุข วัดปากคลองมะขามเฒ่า วัดทรงสวย วัดป่าสัก วัดธรรมามูลวรวิหาร วัดเขาสารพัดดี และวัดโฆสิตาราม และมีหลายชุมชนที่มีการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมซึ่งเหมาะแก่ การส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีสินค้าและบริการด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้จากการคิดสร้างสรรค์และทุนทางวัฒนธรรมของคนในชุมชน เช่น ชุมชนสรรพยา ที่มีโรงพักเก่าสรรพยาที่สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมถนนคนเดิน มีกิจกรรมที่มีการแต่งกายย้อนยุค อำเภอเนินขามมีวัฒนธรรมการทอผ้าที่เป็นเอกลักษณ์และยังดำรงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงบ้านเนินขามที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ เป็นต้น มีสถานที่ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมายาวนานมีเรื่องราวนำไปสู่อัตลักษณ์

2. อัตลักษณ์ของคนในชุมชนและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาทมีความโดดเด่นและมีความพร้อมที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ มีการศึกษาวิจัย พบว่า คนในชุมชนและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท 1) เป็นผู้มีความรู้ในประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและเรื่องราวประจำจังหวัดชัยนาท 2) เป็นผู้มีความสามารถในการสร้างพันธมิตรเชื่อมโยงกับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ในการบริหารและจัดการการท่องเที่ยว 3) เป็นผู้มีความสามารถในการเชื่อมโยงกับชุมชนและผู้นำชุมชน 4) เป็นผู้มีความสามารถในการนำวิธีการเล่าเรื่อง (Storytelling) มาใช้กับการท่องเที่ยว 5) เป็นผู้มีความสามารถในการสื่อสารด้านภาษาไทยที่ถูกต้อง ชัดเจน 6) เป็นผู้มีความจิตอาสา (Volunteer Spirit) และ 7) เป็นผู้มีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีในการท่องเที่ยวผ่านเทคโนโลยี ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าจังหวัดชัยนาทมีศักยภาพในการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้นักท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักได้

3. ท่าเลที่สะดวกต่อการคมนาคมขนส่งทางบก เป็นจุดเชื่อมโยงการเดินทาง
4. มีชุมชนเข้มแข็ง เช่น บ้านเนินขาม (ลาวเวียง) บ้านกุดจอก (ลาดครั่ง) บ้านสรรพยา และบ้านห้วยกรด
5. มีเกษตรอินทรีย์ปลอดสารพิษ เช่น วิสาหกิจชุมชนริเซฟาร์ม ออแกนิกฟาร์ม และเด่นใหญ่ สโลว์ไลฟ์
6. มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเชื่อนของพ่อ ได้แก่ “เชื่อนเจ้าพระยา”

- จุดอ่อน

1. ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวขาดการมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายธุรกิจร่วมกัน
2. ศูนย์จัดจำหน่ายสินค้าและของฝาก ของที่ระลึกในชุมชนยังมีไม่เพียงพอ
3. จังหวัดชัยนาทเป็นจังหวัดเมืองผ่านที่นักท่องเที่ยวไม่ได้นึกถึงแหล่งท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดชัยนาท พบปัญหา ระดับการรับรู้แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาทของนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อย แต่จังหวัดชัยนาทอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพ และเจียบ สงบ เป็นเมืองทางผ่าน การรับรู้เกี่ยวกับภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาทยังไม่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

(2) การประเมินปัจจัยภายนอก

- โอกาส

1) มีศูนย์การจัดจำหน่ายของชุมชน เช่น ผ้าทอบ้านเนินขาม (ลาวเวียง) ผ้าทอบ้านลาวเวียง (ลาดครั่ง) และหัตถกรรมผักตบชวาบ้านอ้อยสรรพยา

2) กระแสพลังแห่งความศรัทธาที่กำลังได้รับความนิยม ทำให้วัดต่าง ๆ ในจังหวัดชัยนาท เริ่มเป็นที่รู้จัก

3) มีการจัดทำแนวทางทางการฟื้นฟูการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในยุควิถีใหม่ที่ สามารถเอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมให้คนในชุมชนร่วมกันคิดสร้างสรรค์เพื่อนำมาพัฒนาต่อยอดสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว อาทิ 1) สัมโอขาวแตงกวา พบได้ในอำเภอมโนรมย์และอำเภอมะโม่ง 2) วิถีตาล อำเภอสรรคบุรี และอำเภอสรรพยา 3) หน่อไม้เขาราวเทียน อำเภอมโนรมย์ 4) ตำรายาสมุนไพรหลวงปู่ศุข อำเภอมโนรมย์

4) กระแสนิยมผ้าไทย ผ้าทอชาติพันธุ์ลาว อำเภอนิคมและอำเภอมโนรมย์ ผลิตภัณฑ์ดังกล่าว สามารถสร้างคุณค่าให้กับสินค้าและบริการบนฐานทางวัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการให้มีความรู้ในธุรกิจต่อไป

- ภัยคุกคาม

สภาพพื้นที่ที่มีการเกิดภัยธรรมชาติสูง เช่น อุทกภัยและภัยแล้งเป็นต้น เป็นผลให้การเดินทางมาท่องเที่ยวต้องหยุดชะงักลง

โดยสรุป จังหวัดชัยนาทมีทรัพยากรทางธรรมชาติ และสถานที่สำคัญที่อำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นจำนวนมาก แต่ก็พบปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายธุรกิจด้านการท่องเที่ยวร่วมกัน

การจัดศูนย์จัดจำหน่ายสินค้าและของฝากของที่ระลึกในชุมชนยังมีไม่เพียงพอ การรับรู้การเข้าถึงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องมีไม่เพียงพอ สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาทมีสภาพใกล้เคียงกับจังหวัดใกล้เคียง นักท่องเที่ยวไม่ได้นึกถึงแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งถือเป็นเรื่องท้าทายประการหนึ่งด้วยในการสร้างแนวทางในการพัฒนาจังหวัดต่อไป อย่างไรก็ตามตั้งแต่เริ่ม ปี 2565 หลังจากมีการเปิดประเทศให้เดินทางได้อย่างสะดวกมากขึ้น เริ่มมีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในจังหวัดชัยนาทเพื่อมาสักการะเกจิอาจารย์และครูบาอาจารย์ชื่อดัง ทำบุญเสริมศรัทธาบาปรมีกันอย่างต่อเนื่อง มีการวางแผนทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยมีการส่งเสริมกิจกรรมหรืออีเว้นต์เพื่อกระตุ้นนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในปีงบประมาณ 2566 (ตุลาคม 2565 – กันยายน 2566) เป็นต้นมา อาทิ เทศกาลอาหารพื้นถิ่น ถนนคนเดินตลาดโรงพักเก่าสรรพยาเทศกาลอาหารอร่อย ณ เขื่อนเรียงหินหน้าศาลากลางจังหวัดชัยนาท งานสราญรมย์ชมวิถีลุ่มเจ้าพระยา-ป่าสัก เป็นต้น นอกจากนี้ มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ เช่น สวนนกชัยนาท ให้มีภูมิทัศน์ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้นเป็นผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อน แม้ว่าจะมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว แต่ก็จะมีนักท่องเที่ยวมาเพียงแค่ช่วงเทศกาล จำต้องหาแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

2.1.3 ความจำเป็นในการดำเนินการแก้ไขและพัฒนา

จากสภาพปัญหาความท้าทายของการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาทที่ต้องเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวทั้งในจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ประกอบกับแนวโน้มของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นเห็นได้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด – 19) ที่เกิดเป็นผลกระทบในวงกว้างและต่อเนื่องยาวนานเกินกว่า 1 ปี ส่งผลให้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดชัยนาทโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยวเห็นได้ชัดดังตารางข้างต้น โดยตั้งแต่ปี 2565 เป็นต้นไปมีแนวโน้มกลับมาฟื้นตัวดีตามการเปิดประเทศ แนวโน้มด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดชัยนาทจะฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในปัจจุบันและส่งเสริมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับกับกลุ่มเป้าหมายให้สอดคล้องกับแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ ให้ความสำคัญกับการยกระดับการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่า ทั้งในมิติของเศรษฐกิจท่องเที่ยวคุณค่าสูง สังคมและชุมชนท่องเที่ยวคุณค่าสูง และต่อยอดคุณค่าให้กับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมโดยมุ่งเน้นความร่วมมือ ทั้งในส่วนกลางภาครัฐ ภาคเอกชน ครอบคลุม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ต่อไปด้วย โดยในการศึกษาของจังหวัดชัยนาทสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับจังหวัดอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มจังหวัดเดียวกันที่เป็นเมืองรองด้านการท่องเที่ยว คือ อ่างทอง สิงห์บุรี ลพบุรี ซึ่งมีลักษณะทางกายภาพและศักยภาพรวมทั้งพื้นฐานด้านอาชีพคล้ายคลึงกันและมีพื้นฐานด้านเกษตรกรรมและวิถีชีวิตศิลปวัฒนธรรมคล้ายคลึงกันซึ่งเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ ต่อไป

2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย

2.2.1 หลักการแนวคิดในการจัดทำข้อเสนอ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งหมายถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีการนำเสนอให้นักท่องเที่ยวได้เห็นถึงศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ หรือการประกอบอาชีพ รวมถึงการนำเสนอโบราณสถาน โบราณวัตถุและศาสนสถานซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวของชุมชน ซึ่งในจังหวัดชัยนาทมีจุดเด่นในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้แก่วัดมหาธาตุแห่งเมืองสรรคบุรี และงานประเพณีท้องถิ่น เช่น งานมหกรรมหุ่นฟางนกและของดี

ศรีทองถิ่นจังหวัดชัยนาท งานส้มโอขาวแตงกวาและของดีศรีทองถิ่นจังหวัดชัยนาท และ งานประเพณีแข่งเรือยาวเข้าพรรษาจังหวัดชัยนาท ฯลฯ โดยแนวทางที่สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาจังหวัด 5 ปี และแผนปีต่อไป

1) แผนพัฒนาจังหวัดชัยนาท พ.ศ. 2566 – 2570

จังหวัดชัยนาทกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด “เมืองเกษตรมาตรฐาน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สิ่งแวดล้อมสมดุลและสังคมเป็นสุข”

วัตถุประสงค์ในภาพรวมเพื่อให้เศรษฐกิจของจังหวัดขยายตัวมากขึ้น โดยกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดในส่วนของการท่องเที่ยว คือร้อยละที่เพิ่มขึ้นรายได้จากการท่องเที่ยว กำหนดประเด็นการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดไว้เป็นประเด็นที่ 2 คือ พัฒนาและยกระดับศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและบริการที่เน้นคุณค่า

2) แผนปฏิบัติการราชการจังหวัดชัยนาทประจำปี พ.ศ.2566

ประเด็นการพัฒนาที่มีความสำคัญลำดับที่ 4 : ประเด็นการพัฒนาที่ 2 พัฒนาและยกระดับศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและบริการที่เน้นคุณค่า แผนงานเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวและบริการ จำนวน 9 โครงการ สอดคล้องกับแผนพัฒนาภาคกลาง ฐานการผลิตสินค้าและบริการมูลค่าสูง สร้างมูลค่าการท่องเที่ยวและปรับทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับความต้องการ โดยส่งเสริมการพัฒนาเชิงอาหารและวัฒนธรรม

จากหลักการแนวคิดที่นำเสนอได้นำมาเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำข้อเสนอโดยนำผลวิเคราะห์จากสภาพปัญหาและความจำเป็นในการพัฒนาในการต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มจากต้นทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตที่มีความเป็นเอกลักษณ์ให้มีการพัฒนาและยกระดับศักยภาพโดยมีเป้าหมายในการเพิ่มขึ้นจากรายได้ของการท่องเที่ยว

2.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ระบบการท่องเที่ยวจำลองทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลในส่วนของนักท่องเที่ยว (Demand Side) และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในส่วน (Supply Side) จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ชัยนาท และการบูรณาการในส่วนสนับสนุนหน่วยงาน (Support Side) จากข้อมูลของหน่วยงานสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยนาท สรุปได้ดังนี้

1) ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดชัยนาทได้ชื่อว่าเป็นแหล่งอารยธรรมที่ทับซ้อนกัน สมัยเริ่มตั้งแต่สมัยทวารวดี สุโขทัย อยุธยา และรัตนโกสินทร์ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ปรากฏอยู่บริเวณลุ่มน้ำทั้ง 3 สายที่ไหลผ่าน คือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน และแม่น้ำน้อย เมืองชัยนาทจึงเต็มไปด้วยมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอัตลักษณ์อยู่หลายประการ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัด อาทิ วัดปากคลองมะขามเฒ่า เป็นวัดที่หลวงปู่ศุข เกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงได้จำพรรษา วัดพระบรมธาตุวรวิหาร วัดธรรมามูลวรวิหาร วัดมหาธาตุแห่งเมืองสรรคบุรี สวนนกชัยนาทซึ่งมีกรงนกใหญ่ที่สุดในเอเชีย รวมถึงเขื่อนเจ้าพระยา จากความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าว ก่อให้เกิดการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดชัยนาท ซึ่งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่างให้ความสำคัญกับทรัพยากร ดังกล่าวและนำมาใช้เป็นกลยุทธ์หลักด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้เกิดการสร้างมูลค่าเศรษฐกิจ ผ่านคุณค่าความสำคัญทางด้านวัฒนธรรม โดยศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวขอนำเสนอใน 4 หัวข้อ ดังนี้

1. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว การสำรวจภาคสนามและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพบว่าจังหวัดชัยนาทมี ทรัพยากรการท่องเที่ยวหลักที่แสดงถึงอัตลักษณ์ที่สำคัญของจังหวัดชัยนาท 2 ลักษณะ ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวและงานประเพณีสำคัญดังนี้

1.1 แหล่งท่องเที่ยว จำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ดังนี้

● **สวนนกชัยนาท** : จากเศษฟาง สู่ความภาคภูมิใจของชาวชัยนาท พบคุณค่าในด้านต่อไปนี้

- คุณค่าด้านสุนทรียศาสตร์ ความสวยงามของภูมิทัศน์และบรรยากาศที่ร่มรื่นกลมกลืนไปกับสภาพแวดล้อมในสวนนกและเขาพลอง ความสวยงามในความหลากหลายของรูปแบบและสีสันทองนกในป่าฝนเขตร้อน (Tropical Rainforest) หลากหลายสายพันธุ์

- คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ จุดเริ่มต้นของงานมหกรรมหุ่นฟางนกชัยนาท โดยดร.ไพรัช เตชะรินทร์ ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาทในสมัยนั้น ได้มีแนวความคิดการทำหุ่นฟางนกมาจากการเห็นเกษตรกร ทำหุ่นฟางหนุณาขนาดใหญ่ในงานรณรงค์ปราบพญา จึงมีแนวคิดว่าฟางข้าวที่เหลือจากการเก็บเกี่ยวของชาวนานำมาสร้างเป็นรูปสัตว์ชนิดต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะหุ่นฟางนก เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สวนนก ชัยนาท

- คุณค่าด้านสังคม เป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญ ของจังหวัดชัยนาท โดยมีการรวบรวมความหลากหลายทางชีวภาพของนกและการจัดแสดงพันธุ์ปลาลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นพื้นที่ที่แสดงออกถึงภูมิปัญญาของชุมชนจากการนำวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรมาสร้างสรรค์ให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม ทำให้กลายเป็นสัญลักษณ์และตัวแทนภาพลักษณ์ของจังหวัดชัยนาทในฐานะเป็นเมืองแห่งนก

- คุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม สวนนกชัยนาทมีสภาพแวดล้อมสรรค์สร้างที่ออกแบบจาก แนวคิดตามธรรมชาติให้มีภูมิทัศน์ที่แสดงออกถึงถิ่นอาศัยของนกในระบบนิเวศตามธรรมชาติ ทั้งบนบกในน้ำและชายน้ำ รวมถึงการใช้ประโยชน์พื้นที่ให้เป็นแหล่งนันทนาการและแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตของสัตว์ มีศักยภาพ เชิงพื้นที่ในฐานะแหล่งเรียนรู้เชิงวิทยาศาสตร์ (ด้านสิ่งแวดล้อมและชีววิทยาของนก) สำหรับนักท่องเที่ยวและประชาชน

- ความแท้ดั้งเดิม สวนนกชัยนาทมีความต่อเนื่องในการรักษาสภาพแวดล้อมและระบบ นิเวศทางธรรมชาติของนกในป่าฝนเขตร้อนภายใต้ทรงนกขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถ เดินชมวิถีชีวิตของนกภายในกรงนกใหญ่ได้อย่างใกล้ชิด และภูมิปัญญาในการนำฟางซึ่งเป็นวัสดุเหลือใช้จาก การเกษตรมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์หุ่นฟางนกในรูปแบบและขนาดต่าง ๆ

- เอกลักษณ์ เป็นแหล่งเรียนรู้และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของนกในป่าฝน เขตร้อนในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติและมีหุ่นฟางนกขนาดใหญ่เป็นภูมิทัศน์สำคัญ แหล่งจัดงานมหกรรม หุ่นฟางนกแห่งแรกในประเทศไทย เป็นเอกลักษณ์ที่มีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยและในโลก การจัดสร้าง หุ่นฟางนกนั้นได้มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการสร้างให้ดียิ่งขึ้น ช่วยสร้างสีสันบรรยากาศด้านการท่องเที่ยว ส่งผลให้มีการใช้จ่ายเงินหมุนเวียนนำรายได้เข้าสู่จังหวัดส่งผลดีต่อภาคเศรษฐกิจโดยรวม

- อัตลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในสังคมเกษตรกรรมวัฒนธรรมข้าวโดยนำทรัพยากร เหลือใช้ภายในชุมชนหลังการเก็บเกี่ยวมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรเหลือใช้อย่างคุ้มค่าตามหลักการ 3R (Reduce, Reuse, Recycle) ให้เป็นภาพลักษณ์ ของจังหวัด

● **เขื่อนเจ้าพระยา** : เสาหลักการเกษตรของประเทศ พบคุณค่าในด้านต่อไปนี้

- คุณค่าด้านสุนทรียศาสตร์ สภาพแวดล้อมของเขื่อนเจ้าพระยาตั้งอยู่ท่ามกลางความ เป็นธรรมชาติของพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำจึงเกิดที่ว่างขนาดใหญ่ สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของสายน้ำ วิถีชีวิตและพื้นที่

เกษตรกรรมเป็นภาพมุมกว้าง (Panorama) ทั้งในระยะใกล้และไกล ด้วยประวัติศาสตร์และความสำคัญในอดีต ของพื้นที่เป็นจุดกำเนิดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ครั้งแรกของประเทศในการยกระดับคุณภาพชีวิต และการประกอบอาชีพ

- คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ เป็นหลักฐานที่แสดงถึงรากฐานการบริหาร จัดการน้ำในระบบชลประทานแห่งแรกของรัฐอย่างเป็นทางการ โดยเริ่มต้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว วิศวกรชาวเนเธอร์แลนด์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ คือ นายเย โฮมัน วันเดอร์ ไฮเด เดินทางมาประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ.2445 และใช้เวลาอีก 8 เดือนต่อมา ในการสำรวจทุ่งราบภาคกลาง ทำให้ทราบว่าบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาในจังหวัดชัยนาทเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการสร้างเขื่อน หลังจากนั้นเป็นเวลาอีก 48 ปี จึงปรากฏเขื่อนทดน้ำขนาดใหญ่เกิดขึ้น ณ จุดที่ นายเย โฮมัน เสนอไว้

- คุณค่าด้านสังคม ได้แก่

1) เขื่อนเจ้าพระยาเป็นแหล่งเศรษฐกิจชุมชนด้านการประมงของจังหวัดชัยนาทและ เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญของการทำเกษตรกรรมในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ซึ่งเกษตรกรรมมีความผูกพันกันมาก ก่อนที่จะมีการสร้างเขื่อน ชาวบ้านทำนาหว่านโดยใช้ไถ แล้วคอยให้ฝนตก แต่หากฝนไม่ตกจะแห้งแล้งไปทั่ว ภายหลังการสร้างเขื่อนทำให้มีความเขียวชอุ่ม ทำนาได้มากขึ้น ผลผลิตก็เพิ่มขึ้นไม่เฉพาะชาวชัยนาทเท่านั้นแต่รวมไปถึง อีกหลายแห่งของภาคกลาง นอกจากนี้กลุ่มทำสวนและเลี้ยงปลาก็ได้ผลประโยชน์ตามไปด้วย

2) เขื่อนเจ้าพระยาเป็นเสมือนเครื่องมือป้องกันอุทกภัยและอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากน้ำ ในอดีตบริเวณที่จะทำการสร้างเขื่อน พอน้ำเหนือหลากมาทำให้น้ำท่วมอย่างมากบริเวณวัดโคกเข็มมีวังน้ำวน เรียกว่าวังแม่ลูกอ่อน เพราะแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณนั้นเป็นโค้ง ทำให้น้ำหมุน เรือจมบ่อยมาก เมื่อสร้างเขื่อนเสร็จก็ไม่มีน้ำวนอีก

- คุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม เขื่อนเจ้าพระยามีความหลากหลายทางชีวภาพของชนิดพันธุ์ ปลา และความหลากหลายทางชีวภาพของนกประจำถิ่นและนกอพยพ

- ความแท้ดั้งเดิม เขื่อนเจ้าพระยาเป็นผลผลิตทางความคิดด้านการจัดการน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยาจนถึงอ่าวไทยและถูกพัฒนาเป็นโครงการบริหารจัดการน้ำอย่างต่อเนื่องจวบจนปัจจุบันจนเขื่อน เจ้าพระยาได้กลายเป็นเสาหลักการเกษตรของประเทศ ซึ่งหัวใจสำคัญของโครงการชลประทานพัฒนาลุ่มน้ำเจ้าพระยา เพื่อการเพาะปลูกสำหรับพื้นที่ราบภาคกลางสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ที่มีการริเริ่มตั้งแต่รัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

- เอกลักษณ์ เขื่อนคอนกรีตสำหรับทดน้ำและเก็บกักน้ำในลำน้ำของลุ่มน้ำเจ้าพระยา ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงของพื้นที่ที่สามารถจัดสรรน้ำได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่ ชลประทานจังหวัดชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง สุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี นครปฐม สมุทรสาครสมุทรปราการ และกรุงเทพมหานคร

- อัตลักษณ์ เขื่อนเจ้าพระยาและพื้นที่โดยรอบเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทาง ชีวภาพของนกในป่าเขตร้อนที่หาากินในระบบนิเวศน้ำจืด

จากการศึกษาคุณค่าความสำคัญทางวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดชัยนาท พบว่าแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีคุณค่าความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์อย่างมาก ได้แก่ วัดปากคลองมะขามเฒ่า วัดธรรมามูลวรวิหาร วัดพระบรมธาตุวรวิหาร และเมืองสรรคบุรี ส่วนเขื่อนเจ้าพระยาและสวนนกชัยนาทมีคุณค่าความสำคัญทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวและชุมชนได้ตระหนักถึงอัตลักษณ์ที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว

2) แหล่งท่องเที่ยวทาง ประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน และวัฒนธรรม ดังนี้

● วัดปากคลองมะขามเฒ่า : หลวงปู่ศุข ปราชญ์ของแผ่นดิน พบคุณค่าในด้านต่อไปนี้

- คุณค่าด้านสุนทรียศาสตร์ ท่าเลที่ตั้งวัดปากคลองมะขามเฒ่าอยู่บริเวณปากคลองมะขามเฒ่าหรือต้นแม่น้ำท่าจีน สภาพแวดล้อมโดยรอบเป็นชุมชนเกษตรกรรมมีน้ำในวัฒนธรรมข้าวที่มีความสงบ ร่มรื่น และกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติของวิถีชีวิตในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ภายในวัดปากคลองมะขามเฒ่ามีภาพจิตรกรรม ฝาผนังฝีมือพระหัตถ์ของกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ที่แสดงออกถึงสุนทรียศาสตร์ทางศิลปะและการแสดงออกถึงอารมณ์สนุกสนานที่แฝงอยู่ในภาพพลักษณ์กำลังแหวกว่ายสายชลตนหนึ่งในมือถือขวดสุรา มีอักษรภาษาอังกฤษแทนอาวุธ

- คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ วัดปากคลองมะขามเฒ่าเป็นพื้นที่และสถานที่ที่พระครูวิมลคุณากร (หลวงปู่ศุข) เกจิอาจารย์ที่มีความเข้มแข็งและบารมีอันแก่กล้าของจังหวัดชัยนาท ได้จำพรรษา รวมถึง กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ได้เสด็จมาประทับที่วัดเพื่อฝากตัวเป็นลูกศิษย์เรียนวิชาการต่าง ๆ โดยหลวงปู่ศุขเป็นผู้ถ่ายทอดให้โดยตรง นอกจากนี้ภายในพระอุโบสถของวัดมีภาพจิตรกรรมฝาผนังฝีมือพระหัตถ์ของกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ที่วาดร่วมกับข้าราชการบริพาร เป็นภาพพุทธประวัติตอนบำเพ็ญทุกรกิริยาเพื่ออุทิศแด่พระพุทธศาสนา

- คุณค่าด้านสังคม วัดปากคลองมะขามเฒ่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และเป็นวัดสำคัญทาง พระพุทธศาสนาของจังหวัดชัยนาท เป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการแพทย์พื้นบ้านและรวบรวมตำรา คาถา และตำรายาหลวงปู่ศุขที่มีสรรพคุณเป็นยาอายุวัฒนะ

- คุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม บริเวณหน้าวัดปากคลองมะขามเฒ่าติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นแหล่งอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์สัตว์น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา ส่วนบริเวณด้านหลังวัดเป็นแหล่งอนุรักษ์พืชสมุนไพรตามตำรับยาหลวงปู่ศุข

- ความแท้ดั้งเดิม วัดปากคลองมะขามเฒ่ายังคงสืบสานตำรายาสมุนไพรของหลวงปู่ศุข มาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีภาพจิตรกรรมฝาผนังที่นับว่าเป็นเอกลักษณ์ทางด้านจิตรกรรมที่สำคัญของจังหวัดชัยนาทที่ควรค่าแก่การศึกษา

- เอกลักษณ์ หลวงปู่ศุข ปราชญ์ของแผ่นดิน และเกจิอาจารย์ชื่อดัง ภูมิปัญญาการแพทย์พื้นบ้าน

- อัตลักษณ์ ความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงปู่ศุขและวิชาคาถาอาคม

● เมืองสรรคบุรี (วัดมหาธาตุ วัดพระแก้ว วัดโตนดหลาย) : สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ พื้นที่แห่งการผสมผสานและแลกเปลี่ยนทางศิลปวัฒนธรรม พบคุณค่าในด้านต่อไปนี้

- คุณค่าด้านสุนทรียศาสตร์ เมืองสรรคบุรีมีมรดกทางสถาปัตยกรรมในพระพุทธศาสนาที่มีแนวคิดรูปแบบการออกแบบและก่อสร้างในบริบทของพื้นที่ที่มีการแลกเปลี่ยนและพื้นที่รอยต่อทางศิลปะวิทยาการระหว่างวัฒนธรรมสองภูมิภาค (สุโขทัยและอยุธยา) จึงส่งผลให้เกิดความสวยงามแบบผสมผสานเป็นการสร้างสรรค์รูปแบบทางสถาปัตยกรรมและศิลปะประดับสถาปัตยกรรมที่งดงาม ได้แก่

1) วัดมหาธาตุ หรือวัดหน้าพระธาตุ เดิมเรียกว่า “วัดหัวเมือง” หรือ “วัดศิระชะทอง” มีเจดีย์ทรงปราสาทสี่เหลี่ยมเพ็ญ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะในศิลปะภาคกลางของประเทศไทย โดยรูปแบบของเจดีย์มีความใกล้เคียงกับเจดีย์ทรงปราสาทสี่เหลี่ยมเพ็ญที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดลพบุรี

2) วัดพระแก้ว เจดีย์ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของศิลปะอุทธรณ์ที่ได้รับอิทธิพลมาจากศิลปะแบบปาละของอินเดีย มีลักษณะเด่นคือฐานเป็นสี่เหลี่ยมสองชั้น ชั้นสามเป็นทรงแปดเหลี่ยม เหนือขึ้นไปเป็นองค์ระฆังต่อยอดด้วยเจดีย์ทรงกรวยกลม

3) วัดโตนดหลาย มีเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์หรือดอกบัวตูม รูปทรงแปลกไปกว่าทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ของสุโขทัยโดยทั่วไป แต่เดิมเจดีย์องค์นี้เป็นเจดีย์ที่พังทลายลงมา จนไม่เหลือร่องรอยของรูปแบบเดิม

- คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ เมืองสุพรรณบุรีเป็นพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ที่มีการแลกเปลี่ยนแนวคิด และองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมและคติความเชื่อระหว่างสองวัฒนธรรมในยุคสมัยสุโขทัยและอยุธยาตอนต้น

- คุณค่าด้านสังคม ประกอบด้วย

1) เป็นแหล่งเรียนรู้มรดกทางสถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์ศิลปะในพระพุทธศาสนาในฐานะพื้นที่รอยต่อทางวัฒนธรรมที่มีการผสมผสาน การแลกเปลี่ยน และการบูรณาการวิทยาการ การออกแบบและการก่อสร้างสถาปัตยกรรมในพระพุทธศาสนา

2) ขุนสรณ์ เป็นต้นแบบของบุคคลตัวอย่างที่มีความเสียสละ กล้าหาญ และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมให้กับอนุชนรุ่นหลังได้เรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของแนวคิดและการดำเนินวิถีชีวิตของท่าน (ขุนสรณ์)

- คุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศและทรัพยากรน้ำที่ไหลผ่านแม่น้ำน้อยเป็นปัจจัยการผลิตสำคัญต่อพื้นที่เกษตรกรรมโดยรอบเมืองสุพรรณบุรี เช่น การปลูกข้าว และการทำสวนส้มโอ นอกจากนี้ระบบนิเวศตามริมฝั่งแม่น้ำน้อยยังเป็นถิ่นที่อยู่อาศัย หลบภัย และวางไข่ของสัตว์น้ำ และการเป็นพื้นที่เชิงอนุรักษ์พันธุ์ไม้พื้นถิ่น โดยเฉพาะต้นยางนาที่ขึ้นเป็นหย่อมพื้นที่ นอกจากนี้แม่น้ำน้อยยังเป็นแนวเชื่อมต่อทางนิเวศ (Ecological Corridor) ของสัตว์น้ำและนกที่สำคัญในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

- ความแท้ดั้งเดิม มรดกทางสถาปัตยกรรมในพระพุทธศาสนาได้รับการรักษารูปแบบและปฏิสังขรณ์ภายใต้การผสมผสานความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมในคติความเชื่อด้านการออกแบบอาคารในพระพุทธศาสนาในแบบสุโขทัย อุทอง ลพบุรี และอยุธยา

- เอกลักษณ์ ความศรัทธาของอนุชนรุ่นหลังที่มีต่อวีรกรรมความกล้าหาญ เข้มแข็ง และเสียสละของขุนสรณ์ในการสู้รบเพื่อปกป้องบ้านเมือง

- อัตลักษณ์ ความเป็นเมืองหน้าด่านในอดีตจึงกลายเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนและแหล่งรวบรวมความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรมจึงก่อให้เกิดการสร้างสรรคสถาปัตยกรรมในพุทธศาสนายุคสมัยต่าง ๆ เช่น ลพบุรี สุโขทัย และอยุธยา

● **วัดธรรมามูลวรวิหาร** : ความมั่นคงของเมืองชัยนาท พบคุณค่าในด้านต่อไปนี้

- คุณค่าด้านสุนทรียศาสตร์ วัดธรรมามูลวรวิหาร มีการออกแบบวางผังสูงต่ำแตกต่างกัน รวมทั้งตำแหน่งและระยะที่ตั้งของอาคารที่มีการจัดวางแบบซ้อนเหลื่อม ซึ่งลักษณะเหล่านี้เป็นการออกแบบทางภูมิสถาปัตยกรรมที่สามารถสร้างสรรค์ที่ว่างและพื้นที่ปิดล้อมให้เกิดเป็นภูมิทัศน์ที่มีความหลากหลายของมุมมองและสอดคล้องกลมกลืนไปกับแม่น้ำเจ้าพระยาและเขารธรรมามูล โดยสภาพแวดล้อมโดยรวมมี ความร่มรื่นสงบ และสวยงามของวัดที่ตั้งอยู่ท่ามกลางชุมชนเกษตรกรรมและวิถีชีวิตอารยธรรมไทยลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา

- คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ เป็นวัดที่ก่อตั้งและบูรณปฏิสังขรณ์โดยพระมหากษัตริย์หลายรัชกาล นับว่าเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ที่มีประวัติศาสตร์การก่อสร้างมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น โดยมีพระมหาธรรมราชา กษัตริย์แห่งราชวงศ์สุโขทัย เป็นผู้สร้างวัด พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เคยเสด็จมาที่วัดนี้ เช่นเดียวกับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเคยเสด็จมาที่วัดธรรมามูลถึง 3 ครั้ง คือ ใน ร.ศ.120 ร.ศ.125 และ ร.ศ.127 (รวมทั้งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) และสมเด็จพระบรมราชินีนาถยังได้เสด็จมานมัสการหลวงพ่อดุสิตที่วัดแห่งนี้ด้วย แสดงให้เห็นถึงความสำคัญอย่างต่อเนื่องของวัดแห่งนี้ที่มีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนกระทั่งสมัยรัตนโกสินทร์

- คุณค่าด้านสังคม หลวงพ่อธรรมจักรเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดชัยนาท มีการนำสัญลักษณ์พระธรรมจักรมาเป็นสัญลักษณ์และตราประจำจังหวัดชัยนาท และเป็นศูนย์รวมจิตใจและศรัทธาของคนชัยนาท

- คุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม วัดธรรมามูลวรวิหารและเขารธรรมามูลเป็นพื้นที่อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการให้บริการทางนิเวศแก่พื้นที่เกษตรกรรมลุ่มน้ำเจ้าพระยา โดยเฉพาะความหลากหลายทางชีวภาพของนกประจำถิ่น

- ความแท้ดั้งเดิม ได้แก่

1) ทำเลที่ตั้งของวัดธรรมามูลวรวิหารที่ตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นภูมิปัญญาการเลือกถิ่นฐานที่ตอบสนองและสอดคล้องกับเส้นทางคมนาคมและการตั้งถิ่นฐานที่หลีกเลี่ยงและลดผลกระทบความรุนแรงของกระแสน้ำและระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา

2) เขารธรรมามูลเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติของระบบนิเวศ โดยเฉพาะพืช พันธุ์และความสัมพันธ์ระหว่างภูมิประเทศกับแม่น้ำเจ้าพระยา

3) หลวงพ่อธรรมจักร เป็นพระพุทธรูปศิลปะร่วมสมัยเชียงแสน-สุโขทัย พุทธลักษณะ เป็นพระพุทธรูปปางห้ามญาติประทับยืนบนฐานรูปดอกบัว พระหัตถ์ขวาทรงยกขึ้นเสมอพระอุระหันพระพักตร์ ไปทางทิศเหนือ กลางฝ่าพระหัตถ์ขวามีรอยธรรมจักร นับเป็นเครื่องหมายแห่ง “มหาปुरुสลักษณะ” หรือ ลักษณะมหาบุรุษ 32 ประการตามคติอินเดีย

4) วัดธรรมามูลวรวิหาร มีความเป็นวัดในพระพุทธศาสนาที่ได้รับการสืบทอดและ ทำนุบำรุงรักษา สืบเนื่องมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน

- เอกลักษณะ หลวงพ่อธรรมจักร เป็นพระพุทธรูปศิลปะร่วมสมัยเชียงแสน-สุโขทัย ปางห้ามญาติประทับยืนบนฐานรูปดอกบัว พระหัตถ์ขวาทรงยกขึ้นเสมอพระอุระ กลางฝ่าพระหัตถ์ขวามีรอย ธรรมจักร เป็นเครื่องหมายแห่ง “มหาปुरुสลักษณะ” หรือลักษณะมหาบุรุษ 32 ประการ จังหวัดชัยนาทจึงนำสัญลักษณ์ “พระธรรมจักร” มาเป็นสัญลักษณ์และตราประจำจังหวัด

- อัตลักษณ์ ทำเลที่ตั้งและสภาพภูมิประเทศของวัดธรรมามูลวรวิหารที่ตั้งอยู่เชิงเขา ริมแม่น้ำเจ้าพระยา นับเป็นภูมิทัศน์ของวัดที่แตกต่างจากทำเลที่ตั้งของวัดโดยทั่วไปในลุ่มน้ำเจ้าพระยา วัดธรรมามูลฯ จึงเป็นพื้นที่สังเกตกำลังพลและการเคลื่อนทัพของข้าศึกตั้งแต่ในอดีต แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน วัดธรรมามูลวรวิหารมีภูมิทัศน์ที่ผสมผสานกันระหว่างพื้นที่ราบลุ่ม แม่น้ำ และภูเขาอยู่ร่วมในพื้นที่เดียวกัน ซึ่งการทำเลที่ตั้งและภูมิทัศน์ในลักษณะเดียวกับวัดธรรมามูลวรวิหารได้ยากในพื้นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำเจ้าพระยา

● **วัดพระบรมธาตุวรวิหาร** : แหล่งมรดกทางวัฒนธรรมแห่งเมืองชัยนาท พบคุณค่าในด้านต่อไปนี้

- คุณค่าด้านสุนทรียศาสตร์ ได้แก่

1) สภาพแวดล้อมของภูมิทัศน์โดยรอบเป็นชุมชนเกษตรกรรมที่มีความสงบ ร่มรื่น และกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติและวิถีชีวิตประจำวันของชุมชน

2) คุณค่าด้านสุนทรียศาสตร์ของมรดกทางสถาปัตยกรรม โบราณสถานและโบราณวัตถุที่ปรากฏในวัดพระบรมธาตุวรวิหาร ได้แก่ (1) พระเจดีย์ประธานวัดพระบรมธาตุวรวิหาร องค์เจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ องค์เจดีย์เป็นทรงกลมตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสซึ่งต่อมุมขึ้นไปรองรับได้องค์ระฆังมีซุ้ม ทั้ง 4 ด้าน ภายในประดิษฐานพระปรารักษ์นาคปรกทั้ง 4 ทิศ หน้าบันของซุ้มจะนํามีสองชั้น ซ้อนกัน มีปูนปั้นประดับเป็นพระพุทธรูปประทับนั่งขัดสมาธิราบเหนือฐานบัวหางาย 4 กลีบอยู่ตรงกลาง หน้าตักกว้าง 23 เซนติเมตร สูงจากฐานจรดพระเศียร 31 เซนติเมตร ทรงจีวรแบบห่มตอง หรือห่มเฉียง ผ่าสังฆาฏิพาดลงมาเกือบถึงฝ่า

พระหัตถ์ ลักษณะของพระเศียรและพระพักตร์มีเค้าของศิลปะลพบุรีหรืออุทอง รุ่นแรก ระหว่างขุมจะรำนี้นี้มีผนังทำเป็นมุมเหลี่ยมขึ้นไปรองรับองค์ระฆัง และเหนือมุมระหว่างหน้าบันของขุม จะน่ายังทำเป็นเจดีย์ขนาดเล็ก มีขุมประดิษฐานพระพุทธรูปอีกหลายองค์เรียงรายอยู่โดยรอบ จากนั้นถึงองค์ระฆังทรงกลมรองรับ ปลีย่อส่วนบนสุดมีลักษณะเป็นโลกประดับ ทำนองเป็นฉัตรประดับอีกต่อหนึ่ง เป็นเจดีย์ แบบศรีวิชัย คือ การนิยมใช้เจดีย์เล็ก ๆ ประดับสถาปัตยกรรมรวมกับเจดีย์ทรงกลมแบบสุโขทัยและมักจะจัดว่า เป็นสถาปัตยกรรมแบบอุทอง (อยุธยาตอนต้น) (2) วิหารเก่าห้องหรือพระวิหารหลวง ที่เรียกว่า วิหารเก่าห้อง เพราะนับช่วงเสาได้ถึงเก้าช่วงเสาหรือเก้าห้อง ซึ่งเป็นอาคารค่อนข้างใหญ่ สถาปัตยกรรมสมัยอยุธยา ตำแหน่งที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของพระเจดีย์ประธานวัดพระบรมธาตุวรวิหาร แต่มีร่องรอยการบูรณปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่ในระยะหลังมาหลายครั้ง ปัจจุบันพระวิหาร ดังกล่าวเป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ขนาดกว้าง 13 เมตร ยาว 24 เมตร (3) พระอุโบสถ อยู่ทางด้านใต้ติดกับ พระวิหาร เชื่อว่าคงสร้างพร้อม ๆ กับพระวิหาร แต่ปัจจุบันมีร่องรอยการบูรณะซ่อมแซมในสมัยหลังหลายครั้ง ขนาดกว้าง 9 เมตร ยาว 24 เมตร มีพระประธานภายในพระอุโบสถเป็นพระพุทธรูปปูนปั้นลงรักปิดทองขนาดใหญ่ ปางมารวิชัย ลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของพระพุทธรูปแบบสุโขทัย โดยเฉพาะ รอบนอกพระอุโบสถมีใบเสมา สลักด้วยหินทรายเป็นศิลปกรรมแบบอยุธยาปรากฏอยู่

- คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ วัดพระบรมธาตุวรวิหาร เป็นวัดที่มีพระมหากษัตริย์ตั้งแต่ สมัยกรุงศรีอยุธยาจวบจนรัตนโกสินทร์เสด็จมาทรงนมัสการพระบรมสารีริกธาตุ และเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ สำหรับประกอบพิธีพุทธาภิเษกของพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ในอดีต บริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาหน้าวัด พระบรมธาตุวรวิหารเป็นพื้นที่ที่ปรากฏในบันทึกว่ามีการนำน้ำไปใช้ในพระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์กลางของชุมชนเมืองชัยนาทตั้งแต่สมัยขอมในอดีต ซึ่งวัดพระบรมธาตุหรืออีกชื่อหนึ่ง เรียกว่า “วัดหัวเมือง”

- คุณค่าด้านสังคม ได้แก่

1) ประเพณีแห่ผ้าห่มพระธาตุทางเรือ จากบริเวณหน้าจวนผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท ไปจนถึงวัดพระบรมธาตุวรวิหาร จัดขึ้นในช่วงเข้าพรรษา นับเป็นกิจกรรมการรวมกลุ่มทางสังคมเพื่อทำนุบำรุง และสืบสาน ประเพณีการสักการะพระบรมสารีริกธาตุ ตลอดจนสร้างความสามัคคีและเชื่อมโยงพุทธศาสนิกชน ให้ใกล้ชิดกับพุทธศาสนา

2) บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์กลางวิหารและน้ำมนต์จากบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์เป็นความมั่นคงทางจิตใจ ของผู้ศรัทธา และเลื่อมใสให้เกิดสิริมงคลในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ

- คุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม บริเวณหน้าวัดพระบรมธาตุติดกับแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแหล่ง อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์สัตว์น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา

- ความแท้ดั้งเดิม องค์พระบรมสารีริกธาตุของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและเจดีย์ พระบรมธาตุที่มีพัฒนาการการออกแบบก่อสร้างและการบูรณปฏิสังขรณ์อย่างต่อเนื่องสืบทอดในแต่ละยุคสมัย ตั้งแต่สมัยขอม ศรีวิชัย สุโขทัย อยุธยา และรัตนโกสินทร์

- เอกลักษณ์ พระบรมสารีริกธาตุและเจดีย์พระบรมธาตุ เจดีย์ทรงปราสาทยอดที่เป็น วิวัฒนาการของเจดีย์แถบกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง องค์เจดีย์พระบรมธาตุก่อด้วยศิลาจับเป็นก้อนเดียวกัน ทั้งองค์ตามพระราชวินิจฉัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระมหาพรตเจ้าราชานุภาพ

- อัตลักษณ์ สถานที่ศักดิ์สิทธิ์และพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่แสดงความหลากหลายของ มรดกทางวัฒนธรรมในแต่ละยุคสมัยของอารยธรรมลุ่มน้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่สมัยขอม ศรีวิชัย สุโขทัย อยุธยา และรัตนโกสินทร์

1.2 งานประเพณีสำคัญ เช่น

- งานมหกรรมหุ่นฟางนกและของดีศรีท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท จัดเป็นครั้งที่ 38 ในปี 2566
- งานส้มโอขาวแตงกวาและของดีศรีท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท จัดเป็นครั้งที่ 39 ในปี 2566
- งานประเพณีแข่งเรือยาวเข้าพรรษาจังหวัดชัยนาท จัดเป็นครั้งที่ 23 ในปี 2566

2. สภาพการเข้าถึง

1) เส้นทางคมนาคม จังหวัดชัยนาท มีเส้นทางที่เดินทางมายังจังหวัด โดยทางรถยนต์เป็นหลัก เส้นทางถนน สายเอเชีย และ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงชนบท สามารถเดินทางจากภาคเหนือ ภาคกลาง เป็นเส้นทางที่สะดวกที่สุด

2) สภาพถนน เส้นทางการเดินทางภายในจังหวัดเป็นถนนเส้นทางหลวงแผ่นดิน และทางหลวงชนบท เชื่อมเส้นทางภายในจังหวัด สภาพอยู่ในเกณฑ์ปกติแต่ในเรื่องของป้ายบอกทาง เข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวยังมีไม่มาก

3) พาหนะ การเดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัดที่สะดวกที่สุดคือ รถยนต์ส่วนบุคคล สามารถเดินทางได้อย่างสะดวก มีข้อจำกัดในเรื่องรถยนต์สาธารณะในการบริการ ที่มีเฉพาะบางเวลาและไม่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเฉพาะ

3. สิ่งอำนวยความสะดวก

1) ระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า น้ำเพื่ออุปโภค บริโภค แหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ มีความพร้อมเนื่องจากมีผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวและจะอยู่ในชุมชนนั้นๆ

2) ห้องน้ำสาธารณะ ที่มีไว้รองรับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นสถานบริการน้ำมัน หน่วยงานที่เป็นเจ้าของแหล่ง โรงแรม ที่พักในชนบท

3) สถานที่จอดรถ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นวัดและชุมชนจึงมีความสะดวกในเรื่องสถานที่จอดรถ

4) ความปลอดภัย ในพื้นที่จังหวัด เป็นพื้นที่สงบและคงไว้ซึ่งเสน่ห์แบบเรียบง่าย ความปลอดภัยในพื้นที่ในด้านนี้ชุมชนส่วนใหญ่เป็นเครือข่ายของตำรวจท่องเที่ยวในการดูแล

5) สาธารณสุข ชุมชนส่วนใหญ่มีศูนย์บริการสาธารณสุข รพ.สต. และมี รพ.เอกชน รพ.รัฐ ไม่ไกลจากพื้นที่

6) การจัดการขยะเป็นหน้าที่ของเทศบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการจัดเก็บและการนำไปกำจัด

7) การให้บริการที่พักโรงแรมพบว่ามีที่พักทั้งที่เป็นโรงแรมและไม่เป็นโรงแรม ไม่น้อยกว่า 60 แห่ง รองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 1,100 ห้อง ข้อมูลอ้างอิงตาม พระราชบัญญัติโรงแรม 2547

8) ร้านอาหารและเครื่องดื่มได้รับมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย SHA ไม่น้อยกว่า 70 ร้าน

9) ร้านขายสินค้าที่ระลึกที่เป็นแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น มี 2 แห่ง คือ ร้านจำหน่ายสินค้า OTOP บริเวณศาลากลางจังหวัดชัยนาท และ ศูนย์ OTOP สวนนกชัยนาท

10) ศูนย์บริการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดมีศูนย์บริการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวระดับจังหวัดอยู่ที่สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาและที่บริเวณสวนนก และในส่วนของแต่ละแห่งจะมีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีส่วนราชการดูแล เช่น ตลาดโรงพักเก่าสรรพยา เทศบาลตำบลสรรพยาจะเป็นผู้ดูแลร่วมกับชุมชนในพื้นที่

4. ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ที่สามารถและแต่ละแห่งสามารถรองรับกลุ่มเป้าหมายการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี โดยในบางแห่งอาจจะต้องตรวจสอบและนัดหมายกับชุมชนเพื่อการอำนวยความสะดวกในการเตรียมการ และสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นโบราณสถานและวัดวาอารามต้องตรวจสอบเวลาเปิด-ปิด ในการเข้าชมหรือท่องเที่ยวตามความประสงค์

2) กลุ่มนักท่องเที่ยว

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาชยานาในช่วงระยะที่ผ่านมาจากงานวิจัยเมื่อปี 2564 สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ SWOT ของจังหวัดชยานาและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยังคงดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เช่น วัฒนธรรมชุมชน โบราณสถาน เป็นต้น **แสดงได้ตามภาคผนวกที่แนบ** (ข้อมูลทั่วไป เพศ อายุ ฯลฯ) การวิเคราะห์กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวจังหวัดชยานาส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนวัยกลางคนส่วนใหญ่อายุประมาณ 41 ปีขึ้นไป จนถึงสูงวัยที่เดินทางมากับครอบครัวมีรายได้ประมาณ 30,000 บาทขึ้นไป ภูมิลำเนาอยู่ภาคกลางและ นิยมมาท่องเที่ยวพักผ่อนในระยะสั้น กลุ่มนักท่องเที่ยวดังกล่าวชื่นชอบไปชมสถานที่ทางประวัติศาสตร์และธรรมชาติ การรับรู้ข้อมูลจังหวัดผ่านสื่อและสื่อสังคมออนไลน์ ส่วนใหญ่เคยมาเที่ยวจังหวัดชยานาแล้ว โดยมีระยะเวลาท่องเที่ยวในจังหวัดชยานาประมาณ 1 วัน เดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคลเป็นหลักและมาเป็นครอบครัวในวันหยุดนักขัตฤกษ์ และเทศกาล การพักผ่อนจะพักโรงแรมเป็นหลัก (โดยกิจกรรมท่องเที่ยวที่สนใจจะเป็นประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และธรรมชาติ) ค่าใช้จ่ายต่อการครั้งในการท่องเที่ยวอยู่ระหว่าง 2,000 – 5,000 บาท ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากลุ่มเป้าหมายหลักของนักท่องเที่ยวในจังหวัดชยานาจะเป็นกลุ่มครอบครัว วัยกลางคน

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดชยานาที่มีทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและงานประเพณีสำคัญเป็นสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวซึ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในจังหวัดชยานานั้นมีลักษณะการเดินทางเป็นครอบครัวส่วนใหญ่ เป็นนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงเป็นจุดเด่นที่ต้องพัฒนาและส่งเสริมให้เป็นรูปแบบที่เหมาะสมและเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

2.2.3 แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง กรณีศึกษาจังหวัดชยานา

ผลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและแนวโน้มผลกระทบตามข้อ 2.1.2 และความจำเป็นในการดำเนินการแก้ไขและพัฒนา ข้อ 2.1.3 ประกอบกับหลักการแนวคิดและการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตามข้อ 2.2.1 และ 2.2.2 แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดชยานา ที่สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นได้ จึงเห็นควรนำมาส่งเสริมพัฒนาอย่างเข้มข้นและจริงจังด้วยความร่วมมือและบูรณาการร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐที่เป็นส่วนสนับสนุนในบทบาทของการบูรณาการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดต่อไป จึงได้นำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดชยานา ดังนี้

1.ยกระดับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง

1.1 การพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 : การจัดการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น สร้างความตระหนักรู้ให้เห็นคุณค่าโดยเสริมการรับรู้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณี พิธีกรรม สถาปัตยกรรม ฯลฯ เพื่อนำมาการจัดการให้เป็นระบบสำหรับในการจัดทำฐานข้อมูล การฟื้นฟูและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ราชัญชาวบ้าน และให้มีการผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรม

ด้านที่ 2 : ด้านการบริหารจัดการที่ยั่งยืน ซึ่งต้องออกแบบ วางแผนการกำหนดมาตรการหรือข้อตกลงร่วมกันมุ่งหมายในการลดผลกระทบและป้องกันไม่ให้เกิดผลเสียต่อบริบทวัฒนธรรมท้องถิ่น สังคม สิ่งแวดล้อมและผู้นำชุมชน โดยเสนอให้มีการสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามลำดับและดำเนินการโดยการบูรณาการร่วมกันตั้งแต่การส่งเสริมให้ความรู้ การออกแบบ การวางแผนจนถึงการประเมินผล

ด้านที่ 3 : ด้านการมีส่วนร่วม โดยให้มีการบูรณาการร่วมกันผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตั้งแต่การวางแผนงาน การจัดกิจกรรม การร่วมลงทุน การให้บริการ, ที่พัก ฯลฯ แผนงานกิจกรรม การบริหารจัดการ การออกข้อระเบียบ ข้อตกลง การสอดส่องดูแลกิจกรรมการพัฒนา กิจกรรมการจำหน่ายสินค้า ผลประโยชน์ รับผิดชอบร่วมกันในกิจการของการท่องเที่ยว

ด้านที่ 4 : การจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ โดยการออกแบบวิธีการนำเสนอเรื่องราวภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและทรัพยากรในท้องถิ่น จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุ วิถีชีวิต กิจกรรมแสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การจัดสวน การทำอาหาร สินค้า รวมถึงการพัฒนาผู้นำเที่ยวท้องถิ่น หรือมีบุคคลที่จำเป็นต้องเป็นทั้งผู้มีความรู้ในการถ่ายทอดและมีความรู้ในวัฒนธรรมชุมชนเป็นอย่างดี

ด้านที่ 5 : ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู เผยแพร่ และการสร้างคุณค่า โดยในการจัดการท่องเที่ยวต้องก่อให้เกิดการอนุรักษ์ รักษา สงวนไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่เป็นอยู่, ฟื้นฟู ทำให้ดีเจริญขึ้นมาใหม่ในวัฒนธรรมที่จะสลายไป โฆษณาให้แพร่หลายด้วยวิธีการประชาสัมพันธ์และการตลาดที่น่าสนใจและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย พร้อมทั้งการสร้างคุณค่า โดยต้นทุนวัฒนธรรม มรดกทางวัฒนธรรมในการจัดทำเรื่องราวและเนื้อหาของวัฒนธรรม มาสร้างความโดดเด่นอย่างชัดเจน ต้องอาศัยหลักความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินการในทุกเรื่อง

1.2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ โดยให้มีระบบการบริหารจัดการ องค์ความรู้ ตั้งแต่การจัดเก็บ บันทึก พัฒนาข้อมูลเชิงวัฒนธรรมและบันทึกข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยว ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประชาสัมพันธ์ โฆษณา แหล่งท่องเที่ยว ให้เป็นที่รู้จักกับนักท่องเที่ยวผ่านทางระบบออนไลน์ผ่าน เพจบุ๊ก ทวิตเตอร์ หรือการจัดกิจกรรมผ่านสื่อออนไลน์ เช่น การจัดประกวดคำขวัญ ภาพถ่าย หรือการจัดทำสื่อ เป็นต้น เข้าถึงคนทุกกลุ่มสามารถถ่ายทอดเรื่องราวประวัติศาสตร์ โบราณสถาน เป็นต้น ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง จังหวัดชัยนาท ตามแนวทางข้อ 1 จำต้องมีหน่วยงานในการขับเคลื่อนตามแนวทางให้เกิดผลเป็นรูปธรรมจึงต้องมีคณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดชัยนาท และคณะกรรมการฯ ในแต่ละด้าน ดังกล่าว ประกอบกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการรวมถึงการประชาสัมพันธ์จะส่งผลให้การยกระดับ ยกระดับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. พัฒนาความร่วมมือด้านการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับพื้นที่

การสร้างความร่วมมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจำเป็นต้องอาศัยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานร่วมกัน เช่น หน่วยงานราชการ ชุมชน ประชาชนในพื้นที่ ฯลฯ จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ความร่วมมือโดยนำหลักการสร้างความร่วมมือเข้าไปเป็นแนวทาง ได้แก่

1) การกำหนดปัญหา คือ มองเห็นปัญหาหลักของการจัดการการท่องเที่ยวร่วมกัน การสร้างข้อตกลงหรือพันธะสัญญาในการร่วมมือกัน นำไปสู่การกำหนดนโยบายและแผนร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาและบรรลุเป้าหมาย

2) การกำหนดทิศทาง คือ การสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นร่วมกัน ด้วยการเน้นบทบาทสำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วม

3) การนำไปปฏิบัติ คือ การกำหนดเป้าหมายและภารกิจที่ต้องปฏิบัติให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดำเนินการ ติดตาม และประเมินผลร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

โดยมีข้อเสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการฯ ดำเนินการขับเคลื่อนฯ ดังนี้

2.1 แผนภูมิที่ 3 คณะกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ระดับพื้นที่

แหล่งที่มา : งานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ปัจจุบันการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับพื้นที่ ยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน การดูแลและการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยว มักจะขึ้นอยู่กับภาครัฐและเอกชนเข้าไปส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ ดังนั้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในระดับพื้นที่จึงต้องให้ชุมชนในแต่ละพื้นที่ทำการสร้างและเลือกที่จะทำการบริหารจัดการเองโดยมีองค์กรภายนอกเป็นที่ปรึกษา โดยคณะกรรมการบริหารและการดำเนินงานการท่องเที่ยวประกอบด้วยดังนี้ ฝ่ายประชาสัมพันธ์และการตลาด ฝ่ายการเงิน ฝ่ายประสานงานและฝ่ายให้บริการนำเที่ยว (มัคคุเทศก์) ซึ่งทุกระดับต้องมีการบูรณาการร่วมกัน

2.2 จัดตั้งศูนย์ประสานงาน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ระดับจังหวัด

ดำเนินการส่งเสริมการสร้างร่วมมือ กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงงานประเพณีสำคัญของท้องถิ่น เพื่อสร้างความร่วมมือในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการบูรณาการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของแต่ละพื้นที่นั้น มีทั้งการสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรในแต่ละพื้นที่รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ เชื่อมโยงกับพื้นที่อื่นๆ หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ ทั้งในด้านการจัดการ การบริหาร รวมถึงการแก้ไขปัญหาอุปสรรค ข้อร้องเรียน ต่อไป

จากแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง กรณีศึกษาจังหวัดชัยนาท ทั้ง 2 ข้อ ดังกล่าวนำมาสู่แผนการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เช่น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (จังหวัด) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยว สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ฯลฯ เป็นต้น ดังนี้

ตารางที่ 2 แผนการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติ

ที่	ข้อเสนอเชิงนโยบาย	เป้าหมายย่อย	ระยะเวลา	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1. ยกระดับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง				
1.1	<p>การพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 5 ด้าน</p> <p>1. ด้านการจัดการมรดก ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และทรัพยากรในท้องถิ่น</p> <p>2. ด้านการบริหารจัดการที่ยั่งยืน</p> <p>3. ด้านการมีส่วนร่วม</p>	<p>จัดให้มีข้อมูลพื้นฐานเพื่อประโยชน์ การฟื้นฟูและเผยแพร่ ประกอบด้วย</p> <p>1) ข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน</p> <p>2) ภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>3) งานประเพณี พิธีกรรม</p> <p>4) สถาปัตยกรรม</p> <p>ลดผลกระทบและป้องกันไม่ให้เกิดผลเสียต่อบริบทวัฒนธรรมท้องถิ่น</p> <p>1) สร้างความตระหนักรู้ในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับผู้นำชุมชน ผู้ดูแลรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว</p> <p>2) วางแผนออกแบบกำหนด มาตรการข้อตกลงต่าง ๆ ป้องกัน ไม่ให้เกิดผลเสียแก่วัฒนธรรมสังคม</p> <p>บูรณาการ ผู้มีส่วนได้เสียในทุกภาคส่วน มีขั้นตอนดังนี้</p> <p>1) สำรวจ ศึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของวัฒนธรรมชุมชนในแต่ละระดับ (คิด ทำ รับผิดชอบ)</p> <p>2) บูรณาการร่วมกันในการวางแผน บริหารจัดการและรับผิดชอบร่วมกัน</p>	2566-2568	คณะกรรมการระดับจังหวัด/คณะอนุฯ แต่ละด้าน ประกอบด้วย ผวจ. เป็นประธาน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชน เป็นกรรมการ

ที่	ข้อเสนอเชิงนโยบาย	เป้าหมายย่อย	ระยะเวลา	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	4. ด้านการจัดกิจกรรมและกระบวนการการเรียนรู้	มีกิจกรรมการนำเสนอเรื่องราวภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมท้องถิ่น 1) สร้างความตระหนักรู้ในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับผู้นำชุมชน ผู้ดูแลรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว 2) วางแผนออกแบบกำหนดมาตรการข้อตกลงต่างๆ ที่จะทำให้เกิดผลเสียแก่วัฒนธรรมสังคม		
	5. ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู เผยแพร่ และการสร้างคุณค่า	สร้างความตระหนักรู้และให้เห็นคุณค่าโดยการจัดอบรมผู้นำชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ตระหนักรู้ เห็นความสำคัญและเพิ่มคุณค่าในการอนุรักษ์ เผยแพร่ มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม	2566-2568	
1.2	การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) มาประยุกต์ใช้	1) จัดให้มีระบบฐานข้อมูลและองค์ความรู้ พร้อมทั้งข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว 2) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ และพัฒนาให้มีความน่าสนใจ เข้าถึงได้กับคนทุกกลุ่มในการถ่ายทอดเรื่องราวประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ฯลฯ ผ่านเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ หรือการจัดกิจกรรมผ่านสื่อออนไลน์ เช่น การจัดประกวดคำขวัญ ภาพถ่าย หรือการจัดทำสื่อ เป็นต้น	2566-2568	ขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการการบริหารจัดการชุมชน
2. พัฒนาความร่วมมือด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง				
2.1	แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับพื้นที่	คณะกรรมการบริหารจัดการฯ ในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ละ 1 คณะ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้ - คณะที่ปรึกษา - ฝ่ายประชาสัมพันธ์ และการตลาด - ฝ่ายการเงิน - ฝ่ายการประสานงาน - ฝ่ายให้บริการนำเที่ยว - ฝ่ายตรวจสอบ	ปีงบประมาณ 2567 (6 เดือน)	ขับเคลื่อนโดยสำนักงานการท่องเที่ยวและผู้นำชุมชน อบท.

ที่	ข้อเสนอเชิงนโยบาย	เป้าหมายย่อย	ระยะเวลา	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2.2	จัดตั้งศูนย์ประสานงานการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ระดับจังหวัด	จัดประชุมร่วมกับ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ในแต่ละพื้นที่และภาคส่วนที่ เกี่ยวข้อง 1. การสร้างความร่วมมือในการ ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมโดยการบูรณาการกับ อปท. 2. การสนับสนุนในทางปฏิบัติด้าน บุคลากร และงบประมาณ ฯลฯ ในแต่ละ พื้นที่ 3. การประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ เชื่อมโยง กับพื้นที่อื่นๆ	ปีงบประมาณ 2567 (6 เดือน)	ขับเคลื่อน โดย สำนักงาน การ ท่องเที่ยว, สำนัก วัฒนธรรม, ท้องถิ่น จังหวัด

แหล่งที่มา : งานวิจัยรูปแบบการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง กรณีศึกษา จังหวัดชัยนาท ตามที่ผู้ศึกษาได้นำเสนอจากการศึกษาในครั้งนี้ หากได้มีการผลักดันให้มีการดำเนินการในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากจะเป็นแนวทางพื้นฐานที่สำคัญแล้ว ยังใช้สำหรับการต่อยอดพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง ที่มีบริบทใกล้เคียงกันหรือคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน คือ จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดลพบุรี หรือจังหวัดเมืองรองอื่นอีก 51 จังหวัด ที่มีวิถีชีวิตวัฒนธรรมงานประเพณี ที่ใกล้เคียงกันหรือคล้ายคลึงกัน ต่อไป

2.2.4 ปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อความสำเร็จ

ด้วยศักยภาพในระดับพื้นที่ของจังหวัดชัยนาท การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เป็นจุดเด่นเป็นสิ่งที่มียูอยู่และเป็นวิถีชีวิตของชุมชนมาเป็นระยะเวลานานจึงยังคงไว้ซึ่งเสน่ห์และดำเนินไปด้วยความต่อเนื่องตลอดมา จึงเป็นโอกาสสำคัญในการฟื้นฟู ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสร้างกระแสการรับรู้ในด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาดให้เกิดการรับรู้อย่างต่อเนื่อง ไปยังกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้เทคนิคทางช่องทางสื่อสารต่างๆ ที่น่าสนใจรวมถึงผู้ประกอบการนำเที่ยวต้องการนำเที่ยวโดยมีปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อความสำเร็จ ดังนี้

1. ความไม่ครอบคลุมเชิงนโยบายในแต่ละระดับ

ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในจังหวัดเมืองรอง ด้านการท่องเที่ยวนั้น นโยบายรัฐบาลชุดปัจจุบันได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เมืองรอง ผ่านทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งอาจยังไม่ครอบคลุมไปยังทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ในระดับพื้นที่ โดยเสนอแนวทางแก้ไข ให้มีการผลักดันนโยบายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ ให้ครอบคลุมไปทุกระดับในภูมิภาค (จังหวัด, อำเภอ) และท้องถิ่น คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วย

2. ความไม่เพียงพอด้านองค์ความรู้

การพัฒนาความรู้ด้านการบริหารจัดการ การสร้างความตระหนักรู้ การอนุรักษ์ ฟื้นฟู เผยแพร่ และการสร้างคุณค่า มรดก ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมชุมชน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ทั้งในส่วนของชุมชนและหน่วยงานในท้องถิ่นที่ดูแลพื้นที่รับผิดชอบ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล ฯลฯ ยังไม่เพียงพอ โดยเสนอแนวทางแก้ไข ต้องมีการฝึกอบรมและพัฒนา จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการยกระดับรูปแบบการท่องเที่ยว และการพัฒนาความร่วมมือ

3. ขาดการมีส่วนร่วมในแต่ละระดับ

เนื่องจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการดำเนินการที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่หลากหลาย เช่น หน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ ประชาชน ผู้นำชุมชน บุคคลภายนอก ได้แก่ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ร้านค้า ฯลฯ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือและมีผลกระทบต่อบุคคลดังกล่าว มีการประสานงานร่วมกัน รวมถึงมีส่วนร่วมในการดูแล รักษา โดยเสนอแนวทางแก้ไข ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่การวางแผนบริหาร จัดการ จนถึงร่วมรับผิดชอบด้วยกัน ซึ่งในปัจจุบันการประสานความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในแต่ละระดับยังไม่เป็นที่ชัดเจน โดยการจัดตั้งศูนย์ประสานงานในระดับจังหวัดเพื่อมาสนับสนุนการจัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่ ต่อไป

4. การประชาสัมพันธ์ยังไม่ได้รับการส่งเสริม

การสร้างการรับรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ให้ถึงกลุ่มเป้าหมายเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่ง ที่นักท่องเที่ยวใช้ประกอบการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว ทั้งในด้านการเดินทาง กิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น แหล่งท่องเที่ยว โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ความเชื่อ ศรัทธาในสถานที่ต่างๆ เป็นต้น สิ่งอำนวยความสะดวก จุดบริการ ฯลฯ ซึ่งในปัจจุบันนี้ การดำเนินการ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว อย่างทั่วถึง โดยเสนอแนวทางแก้ไขให้มีการวางแผนการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ ได้แก่ แผนระยะสั้น 3 – 6 เดือน แผนระยะกลาง 1 ปี (ปฏิทินการท่องเที่ยว) และแผนระยะยาว 1 – 5 ปี โดยการสนับสนุนงบประมาณจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การขับเคลื่อนมีความต่อเนื่อง

5. การบริหารจัดการข้อร้องเรียนยังไม่ทันต่อเหตุการณ์

การสะท้อนให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม งานประเพณี สำคัญต่างๆ จากการเดินทางมาของนักท่องเที่ยวที่มาเยือน มักจะมีผู้ได้รับความประทับใจและบอกต่อ ในขณะเดียวกัน ก็จะมีนักท่องเที่ยวที่เจอกับปัญหาต่างๆ จากการที่ได้มาท่องเที่ยว เช่น การเดินทางไม่สะดวก ไม่มีป้ายบอกทาง การขายสินค้าไม่มีคุณภาพ สถานที่ไม่สะอาด ฯลฯ ต้องมีช่องทางในการสื่อสารและรับรู้ สภาพปัญหาต่างๆ เพื่อนำมาแก้ไขและพัฒนา เพื่อสร้างความประทับใจและพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยขอเสนอแนวทางแก้ไขให้มีศูนย์รับเรื่องร้องเรียนประจำแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ หรือผ่านทางศูนย์ประสานงานระดับจังหวัด ผ่านทางช่องทางต่างๆ เช่น ส่งข้อความผ่านกล่องข้อความ ไลน์ อินบ็อกซ์และกำหนดให้มีการสะท้อนข้อมูลของผู้ร้องเรียนถึงความก้าวหน้าภายใน 7 วัน เป็นต้น

โดยสรุปข้อเสนอเพื่อการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ จากการศึกษาคือแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง กรณีศึกษาจังหวัดชัยนาท มีเป้าหมายในการยกระดับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและพัฒนาความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างเป็นระบบ และชัดเจนซึ่งจะนำมาถึงการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยวโดยใช้จุดเด่นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดชัยนาทซึ่งจะมีการฟื้นฟูพัฒนาและส่งเสริมทั้งในส่วนองแหล่งท่องเที่ยวใน

ปัจจุบัน ได้แก่ วัดปากคลองมะขามเฒ่า วัดธรรมามูลวรวิหาร วัดพระบรมธาตุวรวิหาร เมืองสรรค์บุรี และงานประเพณีสำคัญ และสนับสนุนให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ข้อเสนอดังกล่าวยังสามารถนำไปเป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง ที่มีบทบาทวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ที่ใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกันต่อไป

2.3 ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ

การขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดชัยนาท จะเห็นได้ว่าจะต้องมีการบูรณาการในการขับเคลื่อนของทุกภาคส่วน ตั้งแต่เจ้าของแหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรมท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้านรวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการจัดเก็บวางระบบข้อมูลเชิงวิชาการเพื่อนำมาพัฒนาออกแบบ วางแผน การจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์ จึงต้องมีคุณลักษณะของผู้นำที่สำคัญในการสนับสนุน ข้อเสนอตามรายงานการศึกษาส่วนบุคคล ดังนี้

- เป็นผู้ที่มี Growth Mindset ในการผลักดันและเป็นแบบอย่างที่ดีในการขับเคลื่อน
- เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการเชิงวิชาการและการบริหารจัดการในเรื่องวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- เป็นผู้ที่มีทักษะการสื่อสารและการรับฟังที่ดี ที่เข้าใจสถานการณ์และปัญหามีมุมมองในการแก้ไขและวิธีการที่ดีในการแก้ปัญหา
- เป็นผู้ที่มีทักษะในการรู้จักการมอบหมายงานที่เหมาะสม
- เป็นผู้ผู้นำในการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการดำเนินงานให้เกิดคล่องตัวและประสิทธิภาพ

จากข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยใช้แนวทางการส่งเสริมแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง กรณีศึกษา จังหวัดชัยนาท ใน 2 ประเด็น คือ 1) ยุทธศาสตร์รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง และ 2) พัฒนาคือความร่วมมือด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองรอง ผู้ศึกษาเห็นว่าจะสามารถขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของจังหวัดชัยนาท ให้มีมาตรฐานและเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาภาคบริการ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ การสร้างการรับรู้ที่ถูกต้อง ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ยังสามารถนำรูปแบบแนวทางดังกล่าวไปขยายผลใช้กับพื้นที่จังหวัด เมืองรอง ที่มีบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี ในด้านการท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกัน ให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองรองมีความยั่งยืน ต่อไป

3. แผนพัฒนาตนเอง

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (6 กรกฎาคม 2566). สถิติด้านการท่องเที่ยว.
<http://www.mots.go.th/news/category/655>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (กรกฎาคม 2566). แผนวิสาหกิจ ททท. พ.ศ.2566-2570 (ฉบับทบทวน พ.ศ.2567-2570) ฉบับสมบูรณ์. <http://api.tat.or.th/upload/live>
- งานวิจัยหลักการและองค์ประกอบ ในการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม - randdcreation
<https://www.randdcreation.com/content/6829/>
- ธนเดช อัครปัญญากุล. (2564). ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดชัยนาทในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย.ปริญญาานิพนธ์. ศิลปะศาสตร์มหาบัณฑิต การจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ประเด็นที่ 2 ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน.
- ยุลดา ทรัพย์สมบูรณ์ และวริยา ภัทรปัญญาพงศ์. (กรกฎาคม – ธันวาคม 2562). การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาทเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยว. วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์, 14(2), 1-14.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ.2566 – 2570.
- แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2566-2570.
- แผนปฏิบัติราชการ แผนดำเนินงานประจำปี แผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี
<https://www.dot.go.th/home>
- แผนพัฒนาจังหวัด 2566 – 2570.
<http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER7/DRAWER041/GENERAL/DATA0000/00000079.PDF>
- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ.

ภาคผนวก

ตารางผลการสำรวจข้อมูลนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในจังหวัดชัยนาท ปี2564

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1 เพศ		
ชาย	219	54.8
หญิง	181	45.3
2. อายุ		
20-30 ปี	58	14.5
31-40 ปี	104	26
41-50 ปี	140	35
51 ปีขึ้นไป	98	24.5
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	124	31
ปริญญาตรี	159	39.8
สูงกว่าปริญญาตรี	117	29.3
4. อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	36	9
พนักงานบริษัทเอกชน	61	15.3
อาชีพอิสระ	150	37.5
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	14	3.5
เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว	113	28.2

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อื่น ๆ	26	6.5
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 15,000 บาท	47	11.8
15,001-30,000 บาท	121	30.3
30,001-50,000 บาท	178	44.5
50,001 บาทขึ้นไป	54	13.5
6. ภูมิลำเนา		
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	181	45.3
ภาคกลาง	128	32
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	42	10.5
ภาคเหนือ	34	8.5
ภาคตะวันออก	7	1.8
ภาคใต้	8	2
7. ช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดชัยนาท		
สื่อ TV/นิตยสารการท่องเที่ยว/หนังสือพิมพ์/ภาพยนตร์	63	15.8
อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์/สื่อสังคมออนไลน์	260	65
เพื่อน/คนรู้จัก	39	9.8
ตัวแทนหรือบริษัทนำเที่ยว	7	1.8
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	7	1.8

อื่น ๆ	24	6
8. จำนวนครั้งที่ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท		
ครั้งแรก	107	26.8
1-2 ครั้ง	265	66.3
มากกว่า 3 ครั้ง	28	7
9. วัตถุประสงค์การเดินทาง		
ท่องเที่ยว/พักผ่อน	281	70.3
ประชุม/สัมมนา	60	15
ศาสนา	20	5
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ทำงาน/ธุรกิจ	15	3.8
เยี่ยมญาติ/คนรู้จัก	18	4.5
อื่น ๆ	6	1.5
10 ระยะเวลาท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท		
น้อยกว่า 1 วัน	62	15.5
1 วัน	295	73.8
2 วัน	29	7.2
3 วัน	8	2
มากกว่า 3 วัน	6	1.5

11. ลักษณะการเดินทาง		
บริการสาธารณะ	110	27.5
รถส่วนตัว	290	72.5
12. ผู้ร่วมเดินทาง		
ตามลำพัง	38	9.5
ครอบครัว	173	43.3
คู่สมรส/คู่รัก	128	32
เพื่อน	52	13
อื่น ๆ	9	2.3
13. ช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว		
วันหยุดนักขัตฤกษ์/เทศกาล	189	47.3
วันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์/อาทิตย์)	95	23.8
วันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์)	69	17.3
อื่น ๆ	47	11.8
14. ประเภทของที่พักในการท่องเที่ยว		
รีสอร์ท	84	21
โรงแรม	206	51.5
อื่น ๆ เช่น เกสต์เฮ้าส์ ห้องเช่ารายวัน เป็นต้น	21	5.3
โฮมสเตย์	41	10.3
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ

บ้านพักส่วนตัว	22	5.5
บ้านญาติ/บ้านเพื่อน	26	6.5
15. กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ		
ธรรมชาติ	98	24.5
นันทนาการ	74	18.5
ประวัติศาสตร์	110	27.5
วัฒนธรรม	92	23
เชิงเกษตร	15	3.8
อื่น ๆ	11	2.8
16. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว		
น้อยกว่า 2,000 บาท	72	18
2,000-5,000 บาท	295	73.8
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 5,000 บาท	33	8.3

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงว่า

นายมหิทธิกร สुरुบุญจรัส

ได้ผ่านการพัฒนาทางไกลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

วิชา สารสำคัญของกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

[รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 4 ชั่วโมง]
ให้ไว้ ณ วันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2566

(นายปิยวัฒน์ ศิวรักษ์)
เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงว่า

นายมหิทธิ สुरुบุญจรัส

ได้ผ่านการพัฒนาทางไกลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

วิชา การสร้างวิสัยทัศน์เพื่อตอบสนองสังคมสูงวัย

[รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 1 ชั่วโมง]

ให้ไว้ ณ วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2566

(นายปิยวัฒน์ ศิวรักษ์)
เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงว่า

นายมหิทธิกร สुरुบุญจรัส

ได้ผ่านการพัฒนาทางไกลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

วิชา ทักษะการสื่อสารโน้มน้าว

[รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 4 ชั่วโมง]
ให้ไว้ ณ วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2566

(นายปิยวัฒน์ ศิวรักษ์)
เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงว่า

นายมหิทธิกร สुरुบุญจรัส

ได้ผ่านการพัฒนาทางไกลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

วิชา การแปลงกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ

[รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 2 ชั่วโมง]

ให้ไว้ ณ วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2566

(นายปิยวัฒน์ ศิวรักษ์)
เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

ประวัติผู้เขียนเอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคล

นายมหิทธิร สุรบญจรัส

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ. 2533
 ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญาและศาสนา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ.2549

ประสบการณ์การบริหารการ

- นักพัฒนาชุมชน 3 กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต ยานนาวา (พ.ศ. 2536 – พ.ศ.2537)
- นักพัฒนาชุมชน 3-4 กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานพัฒนาชุมชน กิ่งอำเภอเขาชะเมา จังหวัด จันทบุรี (พ.ศ.2537)
- นักวิชาการประกันสังคม 4 – 5 สำนักงานประกันสังคม สำนักงานเลขาธิการกรม (พ.ศ.2538-พ.ศ.2545)
- เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6 สำนักงานประกันสังคม ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน จังหวัดปทุมธานี (พ.ศ. 2546)
- เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6-7 / นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ/ ชำนาญการพิเศษ สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ.2546-พ.ศ.2561)
- นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา (พ.ศ.2562)
- ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด (อำนวยการต้น) จังหวัดปทุมธานี สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (พ.ศ.2562)
- ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด (อำนวยการต้น-สูง) จังหวัดชัยนาท สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (พ.ศ.2562 – ปัจจุบัน)

ผลงานทางวิชาการ

-

รางวัลหรือทุนการศึกษา (เฉพาะที่สำคัญ)

-

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

ตำแหน่งปัจจุบัน : ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยนาท

หน้าที่ : โครงสร้างหน่วยงานราชการบริหารส่วนภูมิภาค

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยนาท แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

- (1) ปฏิบัติงานสารบรรณ งานธุรการและงานติดต่อประสานงาน
- (2) ปฏิบัติงานติดตาม รวบรวมแผนงานงบประมาณและการประเมินผลการปฏิบัติงาน
- (3) ปฏิบัติงานการเงิน การบัญชี การพัสดุและครุภัณฑ์
- (4) ปฏิบัติงานบริหารงานบุคคลของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยนาท
- (5) อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน
- (6) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมผลงานของหน่วยงาน
- (7) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

2. กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนงาน มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

- (1) ติดตาม ประเมินผลและรายงานสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงการดำเนินการ
- (2) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และกีฬาในระดับจังหวัด เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (3) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

3. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยว มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

- (1) ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่จังหวัด เพื่อยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยว
- (2) ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนด้านวิชาการแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเครือข่าย ชุมชน ประชาชน และหน่วยงานอื่นที่ดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่จังหวัด เพื่อให้การท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- (3) สำรวจ รวบรวม และตรวจสอบสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยว เพื่อจัดทำข้อมูล ด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยว เสนอแนะแนวทางและมาตรการเกี่ยวกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยว ในพื้นที่จังหวัด
- (4) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

4. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาด้านการกีฬาและนันทนาการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

- (1) ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมการกีฬาและนันทนาการ ในเขตพื้นที่จังหวัดเพื่อยกระดับมาตรฐาน
- (2) ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการกีฬาและนันทนาการ ในเขตพื้นที่จังหวัด เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- (3) ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนด้านวิชาการแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเครือข่ายชุมชน ประชาชน และหน่วยงานอื่นที่ดำเนินงานด้านการกีฬาและนันทนาการในเขตพื้นที่ จังหวัด เพื่อให้การกีฬาในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- (4) สำรวจ รวบรวม และตรวจสอบสถานการณ์ด้านกีฬาและนันทนาการเพื่อจัดทำข้อมูล ด้านเศรษฐกิจการกีฬาและนันทนาการ เสนอแนะแนวทางและมาตรการเกี่ยวกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจการกีฬาและนันทนาการและแก้ไขปัญหาด้านกีฬาและนันทนาการในพื้นที่จังหวัด
- (5) กำกับดูแลการทำงานของเจ้าหน้าที่พลศึกษาประจำสำนักงานและเจ้าหน้าที่ พลศึกษาประจำอำเภอ เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบายด้านการกีฬาและนันทนาการ ตามแผนยุทธศาสตร์ การท่องเที่ยวและกีฬา และแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่
- (6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

5. กลุ่มมาตรฐานและกำกับความปลอดภัยนักท่องเที่ยว มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

- (1) ดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือ อำนาจความสะดวก ป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่จังหวัด เพื่อให้เป็นไปตามนโยบาย มาตรการและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- (2) บริหารจัดการศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว และควบคุม กำกับและดูแลการทำงานของเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นไปตามนโยบาย มาตรการ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- (3) สำรวจ รวบรวม และตรวจสอบข้อมูลและสถานการณ์ด้านความปลอดภัยนักท่องเที่ยวเพื่อจัดทำสรุปรายงาน พร้อมข้อเสนอแนะ แนวทาง และมาตรการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยนักท่องเที่ยว
- (4) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

ที่อยู่ : ศาลากลางจังหวัดชัยนาท ถนนพรหมประเสริฐ ตำบลในเมือง
อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท 17000